

ՀԱՅՐԱԲՈՒ
ՑՈՒՆԻՄ 3
JEUDI
3 JUIN
1993

LE NUMERO : 5,00 F

ՀԱՅՐԱԲՈՒ

ՕՐԱԲԵՐՔ

ՀԱՄԱԴԻՐ ՇԱԽԱՐԾ ՄԻՍԱՔԻԱՆ (1925-1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

ՏԵՐՄԱՆ 18.074

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE — 75010 PARIS

TEL. : 47. 70. 86. 60 — TELEX : HARATCH 280 868 F

— FAX : 48. 00. 06. 70 —

C.C.P. PARIS 15069-82 E

ԲԱԺԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑԻՆ

Ֆրանս : Տար. 900 Ֆ. ~ Վեցամսեայ : 460 Ֆ.
Արտասահման : Տար. 1.200 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում)
1050 Ֆ. (արտաքանակ առաքում) - Հարգ : 5,00 Ֆ.

68^e ANNEE — N° 18.074

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ
ԵՐՋԱՆԻԿ ԶԵՆ
ՈՐՈՎՃԵՏԵՒ...
ԹՈՒՐՔ ԶԵՆ

Կը ԳՐԵ «ՀՕԶԿԻՒՐ ԿԻՒՆՏԵՄ»

«Մարմար»ի Մայիս 25-ի թիվն կ'ար-
տապնելի հետևեալ «շահեկան» վերլու-
ծումը թուրքիոյ Հայերուն մասին: Խոր-
դապնուրեան չի կարուիր:

***

Ժօղկիւր կիւնտէմ» թերթի աշխատակից
ձիւլ շէնէր թերթին մէջ հաստարա-
կած է «Բնա Ալ երջանիկ Զեն» խորա-
զբաւ յօդուած մը: Ակնարկութիւնը
վիրայ թուրքիոյ Հայերուն, որոնք ի-
նեց վարժարաններուն դաներէն լուկ կը
սան «Էլ Մուրթու Թիւրքիոյ Տիյէնէ»
վրջանիկ է այն, որ Թուրք եմ՝ կ'ըսէ)

բառած ցուցասահմակներ եւ սակայն

բանիկ չեն, որովհետեւ թուրք չեն:

Ժօղկիւր կիւնտէմ» թերթը, որ կերպով

լուրդարերու օրկանն է եւ որ յաճախ

ափա - պիտական ծայրայեղ կիցուածք

ունի, այս անդամ կը ձագէկ Աթաթիւրք-

նեա նշանաւոր ազգային կարգախօսը,

որվ թրութիւնը կը նոյնանայ երջան-

կութեան գաղափարին հետ: Յօդուածա-

գրը կը հրասարակէ Պէտքեան Մայր

վարժարանի, Տառեան Վարժարանի եւ

Ֆիրզիւդի վարժարաններուն դաներուն

մեծակի լուսանկարները, որոնց մէջ կը

անոնին վերոյիշեալ կարգախօսները եւ

հետեւար կը գրէ:

Երջանկութիւնը մարդուն հիմնական

շանութիւնն է: Այս պատճառաւ է, որ

փողոց մարդուն մինչեւ փիլիոսփայ, ամէն

արդ հազարաւոր տարիներէ ի վեր գը-

րուի կը յոդեցնէ երջանկութեան մասին

և առաջիկ: Միայն թէ կարելի չէ ըսել,

որ այդ երջանկութիւնը դիւրութեամբ

ունի, այս անդամ կը ձագէկ Աթաթիւրք-

նեա նշանաւոր ազգային կարգախօսը:

Այս երկրին մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Երջանկութիւնը մէջ կը յուղուածակներուն

առաջ կը առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ:

Եր

ՀՈԳԵԼԱՆԳԻՒՍ

Հ. Բ. Լ. Միութեան ցկեանս պատուայ նախագահ Պ. Ալեք Մանուկեանի կողման բարելապուէի՝
ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ մահապատճեան քառասունքին առթիւ, հոգեւանդապատճեան պաշտօն կը կատարուի Կիրակի, Յունիս 6, պատարագէն փերջ, Փարիզի, Մարսէլի, Լիոնի, Վալանսի, Նիսի, Վիենի, Սէն-Ժէկիէնի, Ժաննեի, Լոնսոնի, Պրիսէլի, Միլանոյի, Ալբելոյի և Ամսթերմանի Հայոսանեայց Առաքելական Եկեղեցիներուն մէջ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊՈՅՑ ԽԱՉԻ Ա. Թագէսուեան մասնածիւը ընդհանուր ժողով կը գումարէ Շաբաթ, Յունիս 5-ին, Կէսօրէ ետք ժամը 3-ին Մշակոյթին Տան մէջ
17, rue Bleue, Paris 9^e
Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

A. A. A. S.

ASSOCIATION ARMENIENNE D'AIDE SOCIALE

FETE**CHAMPETRE
ANNUELLE**

Le Dimanche 13 Juin à partir de 11 heures 30
dans la Maison de Retraite de
MONTMORENCY
50, Avenue Charles de Gaulle, MONTMORENCY

**ACADEMIE INTERNATIONALE DES SCIENCES
ARARAT**

Communiqué (Premier avis) :

CONGRES A L'UNESCO

L'Académie Internationale des Sciences ARARAT a l'honneur d'organiser sous le haut patronage de l'UNESCO et en collaboration avec des Institutions scientifiques et culturelles nationales et internationales, le

**2ème Congrès scientifique
arménien mondial**

au siège du Palais de l'UNESCO, Place de Fontenoy - PARIS, les 7, 8, 9 et 10 Septembre 1993.

Les associations professionnelles, scientifiques, culturelles et philanthropiques, sont invitées à participer ou à co-parrainer cette manifestation pluridisciplinaire devant regrouper des spécialistes d'horizons divers.

A — Les thèmes retenus pour ce Congrès sont les suivants :

- Patrimoine culturel arménien
- Sciences fondamentales et appliquées
- Environnement
- Education

Ils feront l'objet de conférences, de communications et de tables rondes.

B — Une Exposition technologique, industrielle et culturelle, ainsi qu'un programme socio-culturel et artistique.

C — Un débat général centré sur la coopération scientifique et professionnelle entre les représentants de la Diaspora et de l'Arménie.

Les langues officielles du Congrès sont le français, l'anglais et l'arménien. Le programme détaillé sera communiqué prochainement.

Toute personne désireuse de participer et de présenter une communication ou d'exposer est priée de s'inscrire à l'Académie :

par FAX : (33) - 1 - 34 12 03 21 ou en écrivant à l'adresse de l'Académie ci-dessous, en précisant son intention de présenter ou non une communication ou une exposition.

Pour le Comité Organisateur,
le Dr. A. KERKIACHARIAN
Membre de la Commission
de l'Arménie auprès de l'UNESCO

B. Postale 929 — 75829 PARIS Cedex 17

Tél. : (33) - 1 - 34 12 65 27

Fax : (33) - 1 - 34 12 03 21

(Նար.)

**Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍ-ՄԿՐՏԻՉ
ՓՄԻՒ**

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, ՅՈՒՆԻՍ 7. —
Տօն Սրբոց Կուտանաց Հոդիսիմեանց
Այս առթիւ, Փարիզի Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍ-
ՄԿՐՏԻՉ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, ժամը
10-ին պատարագ կը մատուցուի:

**ՄՐՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՑԱՑ
ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ
ՄԱՐՍԵՑ**

ԿԻՐԱԿԻ, ՅՈՒՆԻՍ 6. —
«Առաջին Կիրակի, յետ Հոգեգալստեան»
Առաւոտեան ժամերգութիւն ժամը
8-30-ին:
Մկրտի պատարագի ժամը՝ 10-ին:
Պատարագը կը մատուցանէ՝
ՄԱԿԱՐ ՔՀԵՅ. ՆԱՋԱՐԵԱՆ
Կը քարոզէ՝
ՏԱՐՈՅ ԵՊԻՄԿ. ՃՐԻՃԵԱՆ:

**ՅՐԱՆՍԱՀԱՅ
ԳՐՈՂՆԻԹԻՒՆ**

ՀԱԿԵՐԱԿցութեան ընդհանուր ժողովը
տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, Յունիս 5, ժամը
19-30-ին Հ. Բ. Լ. Մ. Ա. Մանուկեան
կեղրոնին մէջ: Այդ թուականին Հարկա-
ւոր մէծամասնութիւնը չգոյանալու պա-
րագային, Բ. նիստը տեղի կ'ունենայ
Շաբաթ, Յունիս 19, ժամը՝ 19-30-ին
նոյն վայրին մէջ:

Օրակարգ. —

1. ՀԱԿԱ. ժողովի դիւանի ընտրութիւն:
2. Նիւթական ու բարյական տեղեկու-
տութիւն:
3. Վարչութեան ընտրութիւն:
4. Առաջարկներ:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Particulier recherche

Enregistrement NICO N° 332

Fabrication française

Chant pour battre le blé

R. P. Komitas — Chorale Sipan-Komitas

dirigée par Alemshah.

Ténor solo : E. PAPAZIAN.

Enregistrement NICO N° 333

Fabrication française

Chant pour battre le blé

(Chant populaire arménien)

R. P. Komitas — Chorale Sipan-Komitas

dirigée par K. M. Alemshah

Ténor solo : E. PAPAZIAN.

(Chant populaire arménien)

Ecrire au Journal.

**Camp
de vacances
en Grèce**

La Croix Bleue des Arméniens de France organise un *Camp de Vacances* à Hal Idik (Salonique) en Grèce au bord de la Mer Egée.

1er séjour : destiné aux adolescents d-

12 à 16 ans du 10 au 31 Juillet
Prix de la pension : 450 \$
+ voyage

2me séjour : destiné aux jeunes de
17 à 19 ans du 31 Juillet
15 Août
Prix de la pension : 300 \$
+ voyage

+ Frais d'ouverture de dossier et
assurance : 100 F.

Inscriptions : Conseil d'Administration
de la C.B.A.F.
17, rue Bleue, 75009 Paris
Tél. : 48. 24. 46. 57
Fax : 48. 24. 98. 97.

Délai d'inscription : 13 Juin.

**CROIX BLEUE
DES ARMENIENS DE FRANCE**
Section « SEVAN » de Vienne**GRANDE FETE CHAMPETRE
ANNUELLE**

Dimanche 6 Juin

Parc de Gemens — VIENNE

Animée par l'ORCHESTRE « ANI »

Participation de la troupe de danse
«GORIS»

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Partiaire : No 55935
SIRET : 51027317 A R.C. Paris

L'ASSOCIATION «THEATRE DE LA BOHEME»

présente

UNE COMEDIE MUSICALE

**“MA TANTE
DE PARIS”**

«Alors que la tante de Paris est attendue à Erevan avec impatience par son neveu et ses voisins...».

Adaptation, Mise en scène, Musique, Paroles :

NAREK DOURIAN

Avec la participation de ses amis venus d'Erevan
Zaven ABRAHAMIAN, Aram MKHITARIAN, Araik DRTRIKIAN,
Lévon GASPARIAN, Phiriouza KOZAKAN, Gaiané SARKSSIAN,
Gaiané MKRTCHIAN.

Dimanche 13 et 20 Juin à 20 heures

FDP. : 100 F. — Billets sur place.

au «Théâtre des ARTS-HEBERTOT»

78 bis, Bd des Batignolles, Paris 17^e

Métro : Villiers

**CROIX BLEUE
DES ARMENIENS DE FRANCE**

La Croix Bleue des Arméniens de France
organise un camp itinérant pour les adolescents
(nés entre le 01 / 01 / 78 et le
31 / 12 / 79).

— Campagne Ariégeoise - civilisation
Cathare

— Gorge de l'Aude (Rafting et Canoë)

— Ascension du Mont Canigou

— Roussillon et Côte Vermeille.

Prise de conscience de l'identité arménienne.

Du 8 au 29 Juillet

Les inscriptions s'effectuent auprès du
Conseil d'Administration.

Région PACA — 91 77 61 66 / 91 90 21 60

Clémence Tutelian — 91 50 68 71

Centre France. Mme A. Mouradian —

74 85 61 33

Paris-Région Parisienne —

48 24 46 57 / 49 77 76 15.

Vous voulez passer une journée
soleil et découvrir une région au cœur de
la Provence ?

La Croix Bleue (section Lyon-Villeurbanne)
ainsi que la Maison de la Culture
Arménienne de Villeurbanne vous proposent de visiter la cité historique de
Manosque, et la Fondation Carzou.

Le Samedi 5 Juin
pour le prix de 200 F. (comportant le
transport en autocar, le déjeuner et
l'entrée au musée).

Renseignements et inscriptions :
MCNAV 78. 94. 37. 36 / 78. 93. 57. 43

ԿԱՎԱՌ ՌԻՆԵՆԱԼ

Կիրակի, Յուլիս 4-ին

Դաշտականուէս

«ՊԱՌԱՎՈՐ»

Հայութ - Վարովիէս

Մարտամասնութիւն՝ յառաջապահին:

ՀՈԳԵՆԱՎԻՒՍ

Այրի Տիկին Վահան Տէր - Մինասեան,
Այրի Տիկին Տէր - Յովհաննէսեան,
Տէր և Տիկին Արմենակ Թաշճեան եւ
զաւակները,
Տէր և Տիկին Փէէր Պերսեան եւ զա-
սալը,
Պր. Կրեկուար Տէր - Յովհաննէսեան եւ
զաւակները,
Այրի Տիկին Յարութիւն Խակէնտէրեան
եւ զաւակները,
Տէր և Տիկին Տիգրան Զարմանեան եւ
զաւակները,
Այրի Տիկին Մովսէս Աթանասեան,
ինչպէս նաև Առաքէլեան, Պէրպէրեան,
Միլտոնեան, Ավազլեան, Շահպաղեան
ընտանիքները
ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուս-
նոյն, տապոջ, հօրեղոր, գարմիկին եւ
աղջականին՝
ՎԱՀԱՆ Տէր - ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ
(Տէր - ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ)

մաշը որ պատահեցաւ Մայիս 31-ին:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի
Ուրբաթ, Յունիս 4, ժամը 8.30-ին Փա-
րիսի Ս. Յովհաննէս - Մկրտչ Մայր Ե-
կեղեցին ուրիշ մարմինը կը փոխադրուի
Քանն:

Թագումը կը կատարուի Յարաթ, Յու-
նիս 5, ժամը 11.15-ին

Cimetière St-Jean
Cannes - Mandelieu

Մահագի չստացողներէն կը խնդրուի
ներկայս իրեն այդ նկատել:

ՇՆՐՉԱԿԱԼԻՔ

Յարութիւն Թագուրեանի մահուան առ-
թիւ, Ալֆորվիլ Ս. Մեսրոպ կը թարահնը
եւ Ս. Պողոս - Պետրոս Եկեղեցին 500-
ական Փրանք ստացած են Այրի Տիկին
Մարգրիտ Ունձեան:

(Նար. Ա. Էջեն)

աւելի լաւ ժառանդ մը ձգելու համար
իրենց յաջորդներու քան ինչ որ գտան,
երբ եկան: Կ'ուրէ, գոնէ, վաստակութիւն
եւ յոյս ներշնչել Ֆրանսացիներուն:

ԹՈՒՐՔԻՈՒԹԻ ցոյցերը դեռ չեն դադ-
րած Գերմանիոյ մէջ, մինչ Հինդշարթի
օր (Յունիս 3) Քէօնի մէջ արարողութիւն
մը տեղի կ'ունենար սպաննուած 5 թուր-
քերու յիշատակին եւ որու չէր ուղած
ներկայ ըլլալ վարչական Քոհւ: Սոյիալ -
գեմուկրամ ընդութիւնը շատ պնդած
էր որ Քոհւ բան մը ընկ դրկերու համար
գերմանեւթուրք բարեկամութիւնը, բայց
տեղի չէր տուած: Կառավարութիւնը կը
ներկայացնէին Արտաքին եւ Ներքին նա-
խարարները: Քոհւ չէր ծածկած որ «ա-
մօթ կը դպանք», առանց աւելի հեռու եր-
թալու: Գերմանիա 1.9 միլիոն թուրք
ունի, ինչ որ օտարներու (Եռկէս միլիոն)
կարեւորագոյն հաստուածն է: Ասոնց մէջ
սպրած են ծայրայեղ կազմակերպու-
թիւններ, ինչպէս՝ ծայրայեղ այլ «գործ
ապահովութիւն» որոնց թիւը 7000 է: Ամէնէն
բուռներն են որոնք իրենց (ձախ) հայրե-
նակիցներն ալ կը սպաննեն: Իրենց նախ-
առանքն է՝ «թրքական մէծ սպան» մը, կան
նաև թուրք - իսլամ արմասականները,
ամէնէն զօրաւորներն ու ամէնէն հարուստ-
ները՝ 18 հազար մոլեսանդներով: Իրենց
համար տիսպարը՝ իրանն է: Դեռ կայ
թուրք համայնակար կուսակցութիւնը
(մարդք - լինինիստ) որ կ'ուրէ «թուրք
ընկերվարական Հանրապետութիւն մը»
ուստի հանել: Ցիշենք նաև Քիւրուստանի
բանուորական կուսակցութիւնը (ՓԲՔ)
5000 անդամներով, Տէր - Յովհ ալ 4000
անդամ ունի եւ այս ամբողջը պատճառ
են որ գերմանական սոսիկանութիւնը
մատահայ ըլլայ, այն վախուղ որ ասոնք
կը նաև գործակցի կամիր բանակ կոտո-
րակի եւ ինքնամագար կամիր բջիջներու»ու
ահարկէներուն հետ:

ԹՈՒՐՔԻՈՒԹ ապահովութեան ուժերը
բուռն յարձական անցած են Քիւրուստ
գէմ հարաւային Անասուլու: Վերջին քանի
մը օրուան ընթացքին 200 կը նկատուի
սպաննուած Քիւրուստ թիւը, ՓԲՔ-ի
կողմէ 38 թուրքերու (33 գաղտնի սոսի-
կան) սպանութիւնն հազիւ շարաթ մը
ետք: «Խմանիթիք» կը գրէր (Յունիս 3)
որ թուրքերը օպտաւած են այն յուղումէն
որ ստեղծուած էր Գերմանիոյ հինդ թուր-
քերու սպանութիւնն ետք որպէսպի մաք-
րադուումի ձեռնարկեն Քիւրուստուն
գէմ թուրք - հայրական - պարսիկ սահ-
մագլուխի շրջանը:

Հ. Բ. Հ. Մութեան ցկանս պատուոյ
նախագահ Պ. Ալեք Մանուկեանի կնոջ՝
բարերարուցի՝
Տիկին ՄԱՐԻ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ
մահուան քառասունքին առթիւ, հոգե-
հանգստեան պաշտօն կը կատարուի կի-
րակի, Յունիս 6, պատարագէն վերջ,
Փարիզի, Մարսէլլ, Լիոնի, Վալանսի,
Նիսի, Վիշնի, Սէն - թէթէնի, Ժրանի,
Լոնսոնի, Պրիւէլի, Միլանոյի, Արմենոյի
եւ Արմենուամի Հայաստանեաց Արա-
քելական եկեղեցիներուն մէջ:

ՀԱՆՐՈՒԹԵԱՆ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ՀԱՅԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒԻ
ԼՈԱՏԵՍՈՂԱԿԱՆ
ԴԱՍԵՐԻԶԻ

Կիրակի, ՅՈՒՆԻՍ 13

Կիրակի, Յունիս 13-ի երեխյեան տեղի
պիտի ունենայ Վենետիկի համալսարանի
հայ լեզուի եւ գրականութեան Ամպիոնի
ու Պո - Արաքս Մշակութային Ընկերակ-
ցութեան գործակութեամբ պատրաստու-
ած հայերէն լեզուի լաստեսական դա-
սերիդին պաշտօնական առաջին ներկայա-
ցումը քրանսահայ հանրութեան :

Սոյն առթիւով տեղի պիտի ունենայ
նաև ընկերային ընթրիքը Վենետիկի ա-
մառնային դասընթացքներուն մասնակ-
ցած անձեւուն եւ այլ համակերներու մի-
ջւեւ: Ներկայ պիտի գտնուի Պո - Արաքս
Մշակութային Ընկերակցութեան նախա-
դահ Հ. Լեւոն Վրդ. Զէթէեան:

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր համակեր-
ներին ու հետաքրքրուողներ:

Ընթրիքը եւ ներկայացումը տեղի կ'ու-
նենան Ալֆորվիլ, ժամը 20-ին:
«Maestro Garbis»,

177 bis, rue Paul Vaillant-Couturier,

94140 Alfortville

Զեր տեղը արգահովելու համար, կը
խնդրուի մինչեւ Յունիս 10, հեռաձայնել
վարի թիւերէն մէկուն:

էլետապէթ Պատուրեան. —

45 - 43 - 93 - 42

կամ՝

Պարէտ Մանոք

46 - 64 - 92 - 86

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒՆ

Երուսանդ Եփեմի Պարտիկեանի զա-
ւակները եւ թոռները որոնք Մարսէլլ
ապած են 1914-ի Միանին: Կնոջը անունը
Սոնիչքա, իսկ զաւակները՝ Վաղարշակ
(մահացած՝ 1988-ին), Մելիսակ (մահա-
ցած) եւ Կոկո (աչառուրկ): Ընտանիքը
երկու զաւակ ալ ունեցած է քրանսա.
մէկը՝ Երուսանդ (ձեռքին մէկ մատը կը տ-
րուած): Զիրենք փնտուողն է կոյր Կոկո-
յին տպան՝ Վաղարշիկ Պարոնիկեանը
Երեւան - Նորքի ա. գանգուած
շէնք 93 / 94 բնակարան 31
Հեռաձայն. — 63 - 88 - 93

**

Գէորգ Տօնիկ Գրիգորեան (ծն. 1920
թավունի Ներքին Սամասէն գիւղը) որ կը
գտնուի Լինի շրջանը եւ ունեցած է
Ազատ, Աւետիս, Հայեյեակ անունով եղ-
բարյներ: Զինք կը փնտուեն եղոր տղան՝
Մովսէս Սւետիսի Գրիգորեան իր եղայրը-
ները՝ Սամասար եւ Հենրիկ եւ Քոյրերը՝
Անոյ, Արաքս, Ազգոյ:

Երկու պարագաներուն համար կարեն է
տեղեկացներ:

Պր. Ա. Թահանի

1, rue du Plantier,

07100 Saint Maurice de Beynost

CROIX BLEUE
DES ARMENIENS DE FRANCE

Section « SEVAN » de Vienne

GRANDE FETE CHAMPETRE
ANNUELLE

Dimanche 6 Juin

Parc de Gemens — VIENNE

Animée par l'ORCHESTRE « ANI »

Participation de la troupe de danse
«GORIS»

Ի ՑԻԱՏԱԿ

ՄԱՐՄԵԼ - Տիկին էօժէնի Յովհանէ-
կան, զաւակներն ու թոռները իրենց ա-
մուսունոյն, հօր եւ մէծ - հօր՝
Տիկին ՄԱՐԻ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ
մահուան քառասունքին առթիւ, հոգե-
հանգստեան տարելիցին ի լիշտամուկ (Յու-
նիս 4, 1992) 500 ֆր. կը նուիրեն «Յա-
ռավական»:

NOUVELLES ARTISTIQUES

ENSEMBLE DE MUSIQUE

ARMENIENNE

K O T C H N A K

sera au Centre Mandapa
6, rue Wurtz, Paris 13e - Tél: 45 89 01 60
pour interpréter des chants de
S a y a t N o v a
Troubadour arménien du XVIIIe.
et des chants de traditions populaires
arméniennes

Rouben Haroutunian târ et chant

Virginia Kerovpyan, chant

Aram Kerovpyan, kanon et chant

Edmond Zartarian, dap & dehol

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ-ՄԱՐՏԻ

ԵՐԿՈՒՅՉԱԲԹԻ, ՅՈՒՆԻՍ 7.

Տօն Սրբոց Կուտանացն Հովհաննէսի

Այս առթիւ, Փարիզի Ս. Յովհաննէսի

ՄԱՐՄԵԼ Մարտիրոսյան մէջին:

Երկույչան Յանիկ կը մատուցուի:

ՄԱՐՄԵԼ Քէ

ՀՈՎԻԻԻՆ ՕՐԱԳԻՐԸ

ՅՈՒՆԻՍԻՄ 1, 1989 թ.

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

A. A. A. S.
ASSOCIATION ARMENIENNE D'AIDE SOCIALE

FETE CHAMPETRE ANNUELLE

Le Dimanche 13 Juin à partir de 11 heures 30
dans la Maison de Retraite de
MONTMORENCY
50, Avenue Charles de Gaulle, MONTMORENCY

SIDON TRAVEL FRANCE
présente
VOL DIRECT CHAQUE JEUDI
PARIS - EREVAN - PARIS

à 3600 F

Pour renseignements et inscriptions contacter :

34, AVENUE DES CHAMPS-ELYSEES — Escalier A, 2e étage
75008 PARIS
TEL : 42 56 40 30
FAX: 42 25 41 21

ՀԲԸՄ
ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՈՒՆՈՒԻԼ
ՓԱՓԱՔՈՂՆԵՐՈՒԻՆ

Հ. Բ. Բ. Սիութեան Մելգոնեան կը թական Հաստատութեան անօրէնութիւնը ներկայիւս կը տեղեկացնէ, թէ Հաստատութեան 1993 - 1994 կրթաշրջանի նոր սան - ամսութիւններու դիմումնադրու ընդունութիւն սկսած է արդէն:

Այս ծնողները / խնամականները, որոնք կը փափաքին որ իրենց զատակները / խռամականները ժամանակակից բարձր մակարդակի կրթութիւն ստանան և հայեցի բարքերով զատակակուն, պարուն իրենց դիմումնադրու դրակ Հաստատութիւն, ուրեմն ուրաքանչիւր դիմում, Համապատասխան որոշումը զատակ պիտի տեղեկացնի դիմորդին:

Մերգոնեան կրթական Հաստատութիւնը երկան, գիշերթիկ, երկրորդական, հայկական վարժարան մըն է: Հաստատութիւնը ունի 7 դասարան՝ Ա., Բ., Գ., Դ., Ե., Զ. եւ Է.: Ա. դասարան կ'ընդունութիւն 11 - 12 տարիքը ունեցող ծագումով հայ սան - ամսութիւնները: Նորեկներ կրնան ընդունութիւն նուեւ իրենց տարիքնեւ եւ զիտեմթիւններու մակարդակին բերմամբ մինչեւ Դ. դասարան: Բացի հայագիտական նիւթերէն, զատամանդութիւնները կը կատարուին անգլերէն լեզուով: Հայերէն եւ անգլերէն լեզուներու կողքին կը զատամանդութիւն նաև յունարէն եւ արաբէրէն՝ համապատասխան երկիրներէ եկողներու համար:

Զ. եւ Է. դասարաններուն մէջ, ուսումնական զատամանդութիւնը պարտադրի բաժինէն բացի, միւս նիւթերը կ'ընտրուին աշակերտներուն կողմէ՝ «Գիտական», «Առեւտրական» եւ «Բնկերային» Գիտութիւններէ - Արտեսալից» ճիւղերուն համապատասխան:

Աշակերտներ կարելիւթիւնը ունին Հաստատութեան մէջ պատրաստուելու եւ մասնակցելու շարք մը արտաքին քննութեանց՝ G.C.E., L.C.C., T.O.E.F.L., S.A.T., PITMAN'S.

Ցառայիկայ տարեցանի դասաւանդութիւնները կը սկսին 1993 Սեպտեմբերի

Camp de vacances en Grèce

La Croix Bleue des Arméniens de France organise un *Camp de Vacances* à Hal Idik (Salonique) en Grèce au bord de la Mer Egée.

1er séjour : destiné aux adolescents de 12 à 16 ans du 10 au 31 Juillet

Prix de la pension : 450 \$ + voyage

2eme séjour : destiné aux jeunes de 17 à 19 ans du 31 Juillet au 15 Août

Prix de la pension : 300 \$ + voyage

+ Frais d'ouverture de dossier et assurance : 100 F.

Inscriptions : Conseil d'Administration de la C.B.A.F.

17, rue Bleue, 75009 Paris

Tél. : 48. 24. 46. 57

Fax : 48. 24. 98. 97.

Délai d'inscription : 13 Juin.

առաջին կէսին եւ կ'ամսութիւն 1994 Յունիսի սկիզբը: Ուսումնական տարին կը բարձրանայ երեք եռամսնեակներէ, որոնց իւրաքանչիւրի աւարտին վիճակացոյց կը զիկութ աշակերտի ծնողքին / ինամակալին:

Դասաւանդման ժամանակը կ'երկարի երկուշաբթիէն մինչեւ Ռեբաթ ներառեալ, առաւատեան ժամը 7.45-էն մինչեւ 1.30: Իւրաքանչիւրը 40 վայրկեան տեսողութեամբ ութ պահերով ու զոյգ զրոսնենքով կը կազմուի ուսումնական օրը:

Հաստատութեան գիշերթիկ կեանքը հաստատութեան գրադարձիս բեղուն արտադարանային գործունէութիւններով:

Մ. Հ. Կ. - ի մէջ ուսումը վարտունի է:

Դիմումնագրի պատճենը ստանալու եւ որեւէ այլ մանրամասնութեան համար, դիմել Տնօրէնութեան, հետեւեալ հասցով:

MELKONIAN EDUCATIONAL

INSTITUTE

P.O.Box 1907

NICOSIA — CYPRUS

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱԽՈՐԻԶ ԳՈՄԻ

ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆ
ՏՕՆԱԿԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Յունիսի 13, Կիրակի օր, թաղիս Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցոյ անուան երջանիկ տօնին ասիթով, հոգեպարար աւարողութիւններ տեղի կ'ունենան:

Օրուան հանդիսաւոր պատրագը կը մասնաւանէ ու թաղորութիւնը կը տարածուի ՍՊԻԿՈՂՈՂՈՒՄ ձէրէծելն:

Կաթողիկոսական Պատաւիրակի

Փոյտանը կայուց յայցոց

ի ներկայութեան եկեղեցոյ Աւագ Հովհանն ՄՊՎՍՒ ՔԱՀԱՆԱՅ ԳԱԼԻՆՑԻՐԵԱՆՆի կը կատարուի նաեւ հոգեհանգստեան պաշտօն եկեղեցոյ ծառայող բարդ հանդուցեալ հոգեւորականներուն, ասրիաւագներուն, դպիր ու զարդարեաններուն, ինչպէս նաեւ թաղային Խորհրդոյ անդամներու յիշառակին:

Արարողութեանց աւարտին՝ եկեղեցոյ կից սրահին մէջ, ճուղ պիտի մը ըլոր:

Տեղերը սահմանափակ ըլլալու, ապա հովի Տիկին Միւլիքիսանի հուածայիլը 42 - 83 - 13 - 73 թիւին:

Մախքերու մասնալցութիւն 50 Ֆր.:

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ

Կապոյտ Խաչի Սէն - ժերմանի Զ. Շահի մասնաձիւդը կը տօնէ մայրերու համար որը միասին թէյասեղանի մը լուսութիւնի 12, կէսորէ եւաք ժամը 15-ին, թաղիս Ս. Սահման - Մ. Կառու կից սրահին մէջ:

ՄԱՐՍԻՆԵԼԻ Մէջ

Հ. Բ. Բ. Սիութեան ձեզ կը հասկի համեմ շերեկոյթի մը Մայրերու նուիրուած տօնին առիթով, Հինգամարթի, Յունիսի 10, ժամը 12.30-ին, Միւլիքիսան պրահին մէջ, ճուղ պիտի մը ըլոր:

Տեղերը սահմանափակ ըլլալու, ապա հովի Տիկին Միւլիքիսանի հուածայիլը 42 - 83 - 13 - 73 թիւին:

Մախքերու մասնալցութիւն 50 Ֆր.:

Ա. ՖՈՐՎԻԼԻ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏՈՒ

MAISON DE LA CULTURE
ARMENIENNE
D'ALFORTVILLE

La M.C.A. a le plaisir de recevoir

ROUBEN

Auteur-Compositeur-Interprète

en RE CITAL

à l'occasion de la parution
de son dernier compact-disc
«M i n u i t M i d n i g h t»

Vendredi 11 Juin à 20 heures 45

Les CD sont d'ores et déjà disponibles
à la M.C.A.

9, rue de Madrid, 94140 ALFORTVILLE
Tél.: 43 76 55 89 Fax : 43 78 66 64

L'ECOLE «S I A M A N T O»
DE BAGNEUX-CACHAN
présente

**SON GALA
ANNUEL**

avec le concours de ses élèves
et de la troupe de danse d'enfants
«E r e b o u n i»

Le Dimanche 13 Juin à 14h45

Au Théâtre Victor Hugo de Bagneux
14, av. Victor Hugo — Bagneux

(Transport : Autobus 188 - Pte d'Orléans
arrêt : Jean Marin Naudin)

ARMENIE

VOLS DIRECTS

à bord d'avions de la Cie nationale arménienne «ARMENIAN AIR»
(Tupolev 154)

MARSEILLE - EREVAN

- 2 990 F. -

Prix Aller/Retour incluant l'assurance annulation

Aller simple 1 990 F.

Tarif enfant 1 990 F.

1 Aller/Retour tous les 15 jours en juillet août
en juillet : le 6 et le 20
en août : le 3, le 17 et le 31

LES NOUVEAUX ESPACES

1, Rue Adolphe THIERS, 13001 MARSEILLE

Tél. : (16) 91 92 55 11

Fax : (16) 91 92 55 46

Lic. 1.13 216

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱԿԱՐԻՔ
ՊՕՄԻՆ

ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՐ
ՏՕՆԱԿԱԾԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ցունիս 13, Կիրակի օր թաղիս Սուրբ
Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցոյ անուան
Երևանիկ տօնին առիթով, հոգեպարար ա-
րարողութիւններ տեղի կ'ունենան:

Օրուան հանդիսաւոր պատարագը կը
մատուցանէ ու կը քարոզէ՝

ՏԱՐԾՈՒ ԵՊՈՍԿԱՊՈԽ ՃԵՐԵՇԵԱՆ

Կաթոլիկոսական Պատուիրակի
Փոխանորդ

Հարաւային Ֆրանսայի Հայոց
ի ներկայութեան եկեղեցոյ Աւագ Հովիլ
ՄՊՎԱԿՍ ԲԱՀԱՆԱՅ ԳԱԼԵՆՏՔԵԱՆԻ

Կը կատարուի նաեւ հոգեհանգատեան
պաշտօն եկեղեցոյ ծառայող բոլոր հան-
գուցեալ հոգեւորականներուն, արքա-
ւուներուն, զպիր ու դպրապետներուն,
ինչպէս նաեւ թաղային Խորհրդոյ անդամ-
ներուն յիշատակին:

Արարողութեանց աւարտին՝ եկեղեցոյ
կից սրահին մէջ հոգեճաշ:

Մասնաւոր մասնակցութիւն՝ 120 ֆր.:
Տոմսերը հայթայթել Եկեղեցին եւ Կա-
պոյտ Խաչի անդամունիներէն:

Ակիզր ժամերգութեան ժամը 9-ին:
Պատարագ ժամը 10-ին:

Ի ԵԽԱՎԱԿ

Ի յիշատակ Հ. Պօղոս Տէր - Պօղոսեանի
մահուան քառասունքին Տէկին Արմենուհի:
Գեւոնեան 100 ֆր. կը նուիրէ «Յառաջ»ին:

ՅԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կապոյտ Խաչի Արմուկիլի Ասողիկ
մասնաձիւղը կ'ողբայ՝ Օննիկ Ալբունեանի
մահը եւ իր ցաւակցութիւնները կը յայտ-
նէ ընկերուհի Ալթունեանի եւ գաւկին ու-
շնկերուհի Մարի Գալճեանի:

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՈՐ

Կապոյտ Խաչի Սէն - Ժերոմի Զ. Շանթ
մասնաձիւղը կը տօնէ մայրերու եւ հայ-
րերու օրը միսախին թէյասեղանի մը շուրջ
Ցունիս 12, կէսօրէ ետք ժամը 15-ին,
Բաղիս Ս. Սահակ - Մեսրոպ Եկեղեցոյ
կից սրահին մէջ:

Arménie

Départ chaque Jeudi

PARIS-EREVAN-PARIS

(VOL HEBDOMADAIRE DIRECT)

Franchise de bagage autorisé : 2 valises par personne

Renseignement et inscriptions :

SABERATOOURS - SEVAN VOYAGES

31, rue d'Argenteuil
75001 PARIS

Tél. : 42 61 51 13

Fax : 42 61 94 53

37, rue Hanrabedoutian
EREVAN 10

Tél. : 52 85 48

Fax : 52 54 48

48, cours de la Liberté
69003 LYON

Tél. : 78 60 13 66

Fax : 78 60 92 26

SOLIDARITE FRANCO - ARMENIENNE

et

LE COLLEGE INTERNATIONAL DE PHILOSOPHIE
vous invitent à une conférence-débat sur le thème

La nostalgie des Empires

avec la participation de

PIERRE BEHAR

Professeur à l'Université de la Sarre (R.F.A.)
Directeur de recherches à l'Institut d'Etudes Européennes
de l'Université Paris VIII

CHANTAL MILLON-DELSOL

Directeur du Centre d'Etudes Européennes de l'Université de Marne-La-Vallée

ANAHIT TER-MINASSIAN

Maitre de conférences à l'Université Paris I Sorbonne

La soirée sera animée par GERARD MALKASSIAN
Correspondant du Collège International de Philosophie
auprès de l'Université d'Erevan

Lundi 14 Juin à 20 heures

Institut Catholique, amphitheatre All — 21, rue d'Assas, Paris 6^e

M^o Rennes / St-Placide

ՅՐԱՆՍԱՀՆՅ
ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ՀՐԱԼԵՐ ՀԱՆԻ. ԺՈՂՈՎԻ

Ա. Թուականին մէծամասնութիւն գո-
յացած չըլլալով, ընդհ. ժողովը կը գու-
մարուի Ցունիս 19, Շաբաթ, ժամը
19.30-ին. Բ. Բ. Միութեան Ա. Մա-
նուկեան սրահը նոյն օրակարգով ու ներ-
կաներու թիւը մէծամասնութիւն կը նը-
լառուի:

ՎԱՐՉՈՂԻԹԻՒՆ

Ս. ՅՈՎՆԱՆԻԿԱ-ՄԵՐՏԻ
ՓԱՄԻ

Շաբաթ, Ցունիս 12, տօն Ա. Գրիգոր
Լուսաւորիչ Եկեղեցիութիւն
Այս առթիւ, Փարիզի Ս. Յովնանիկ
Մկրտիչ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, ժամ
10-ին, պատարագ կը մատուցուի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Լիոն . .

Եթէ կ'ուղէք անցընել հաճելի երկի-
մը եւ պահ մը մոռնալ ձեր ամէնօրեա-
նողերը Ֆրանսահայ Կապոյտ Խաչի կիոնի
Արաքս մասնաձիւղը կը հրակիէ ձեղներ-
կայ գտնուիլ Շաբաթ Ցունիս 12, ժամ
20.30-ին

Foyer de Monchat
53, rue C. Richard — Lyon 3^e
ARMENIE EN FRANCE
Հայաստան Ֆրանսայի մէջ

Երեւանէն առաջին անդամ ըլլալ
«ԲԵՐԴ» երդի պարի խումբը եւ ծանօ-
հրդիչ Սուրբն:

Զեր տեղերը ապահովելու համար հա-
ճեցէք դիմել Վիլէօրպանի Մշակոյթի Տն-
հեռածանյն . .

78 - 93 - 57 - 43
Տէսինի Մակոյթի Տան
78 - 49 - 42 - 97
Կապոյտ Խաչի Տէսինի Լ. Թութեան
78 - 88 - 92 - 51

Visite

au Château d'Ecouen

La Croix Bleue d'Issy-les-Moulineaux,
section «Dirouhie Serengulian» organise
une sortie le SAMEDI 19 JUIN.

Départ de l'autocar à 10 h devant la
M.C.A. 45 rue de la Défense à Issy-les-
Moulineaux, avec arrêt devant l'église

VISITE DU CHATEAU D'ECOUE
(Musée National de la Renaissance)

Un repas sera servi dans les environs
de Montmorency.

L'après-midi visite de la Maison
Retraite Arménienne, où une animation
est prévue..

Retour vers 18 h
Participation aux frais : 120 F.
S'inscrire au plus tard le 12 juin
près de :

Mme Alexanian tél. 46 30 81 81

Mme Onossian tél. 47 36 18 09

Mme Essayan tél. 47 36 27 14 (dans
la journée).

L'ÉCOLE «SIAMANTO»

DE BAGNEUX-CACHAN

présente

SON GALA ANNUEL

avec le concours de ses élèves
et de la troupe de danse d'enfants
«Erebouni»

Le Dimanche 13 Juin à 14 h 45

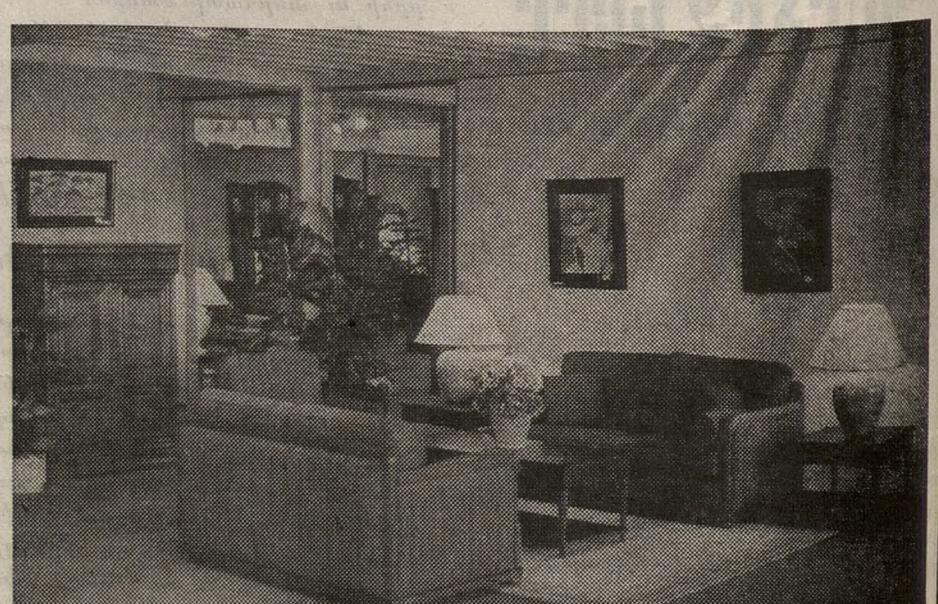
Au Théâtre Victor Hugo de Bagneux
14, av. Victor Hugo — Bagneux

(Transport : Autobus 188 - Pte d'Orléans
arrêt : Jean Marin Naudin)

4.000 m² de mobilier
présentés en ambiance

Meubles Ghazarian

Z.I. Vitrolles à 20 km de Marseille tél. : 42. 89. 27. 47

“Բացառիկ զեղչ «Յառաջ»ի բաժանորդներուն”

Imprimé sur les Presses du Journal «HA RATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris
SIRET : 51027317 A R.C. Paris
Commission Paritaire : No 55935

« Ա Ւ Ղ Ե Ց Ա Յ Ց Ց » Ի Ա Ր Թ Ի Ի

ԳՐԵՑ ԳՐ. ՊԼԱՏԵԱՆ

Բ . Եւ Վերջ

Հիմա կ'ուզեմ անդրադառնալ բառակերտութեան հիմնական հարցին։ Բառակերտութիւնը լեզուաշխութիւն է եւ մըտածման նոր տարածքներու բացում։ Ըստ որուն՝ երբ պիտի նորաբանենք հարկին տակն ենք բառին ամբողջ գործառնութեան վալուածը նկատի ունենալու, ապա՝ տուեալ լեզուին բանելու եղանակին համապատասխանելու։ Թող ասոնք վերացական ու իմաստասիրական գըրոյթներ չժուռին։ Երբ նոր բառեր կ'առաջարկուի լեզուին, լեզուն առանձին բառեր չեն որ կ'ուզէ, այլեւ այդ բառը իրեւել մեկնակէտ բռնող նոր բառեր, առնուազն գոյականին կից՝ ածական մը, բայցին քով մակրայ մը, եւայլն։ Բառական գերդաստաններ են որոնք սերելու են նորաբանութենէն։ Կա՞յ աւելի նոր կալուած որքան informatiqueի կալուածը։ Արդ՝ ակսեալ այդ կալուածը կոչելու սահմանուած ընդհանուր եղբէն մին-

դարեւ՝ ո՞ր չափով անհրաժեշտ է նոր իմաստի մը համար անպայման նոր եզր վնասութել. նախնական լեզուներն են ընդհանրապէս որ կը խուսափին նոյն եղբարմէ բոլորովին տարբեր բայց որոշ համեմատութեամբ մը իրարու նման բաներ մի ու մէկ բառով կոչելէն: Նախնականութեան նշան էր, օրինակ, քանի մը տարի առաջ, երբ Երեւանի մէջ Հանրապետութեան նախագահը կ'ուղէին կոչել «պրեզիդենդ» եւ Խորհրդարանի նախագահը՝ «նախագահ», առանց մտածելու որ ամէն խմբակցութիւն կրնայ նախագահ մը ունենալ եւ թէ յատկացուցիչը բաւական է տուեալ ըջջարկի մը մէջ մէկն ու միւսը տարբերել իրարմէ: Այսպէս է որ բոլորովին անհարկի կը գտնեմ հաղորդացանց - réseau, քանի որ արդէն ցանցը ալիք իմաստը ունի: Որքան վրի-

պազգը (message d'erreur) աղուոր գիւտ մը կը նկատեմ, այնքան ալ յարամատոյց յիշողութիւնը (mémoire vive), ցուցանակային սպասարկումը (serveur de données) կը գտնեմ անհանդուրժելիք: Ո՞ր չափով հեռանկար ունին մեր մէջ հեռատեղեկադիտութիւնը (télématique), տեղեկավարումը (traitement de l'informa-

զօրութենապէս գոյական - ածական - բայ
նուազագոյն ճիւղաւորումը : Այսպէս՝ երբ
որոշենք որ օօց կարգանդշն է, արդէն
դիտենք որ օօցի կողմայ կամ պիտի
շլայ կարգանցել, ուրիշ՝ կարգանցում
կարգան չողական, կարգանշին եւայլն : Ու-
րեմն՝ նորակերտ եղբլ պէտք է բռվան-
դակէ արտադրողական ուժ :

— Բառակերտութեան միւս սկզբունքն
է ձկունութիւնը: Այլ խօսքով՝ նոր եղանակը ստեղծելու համար պէտք է դիմել տուեալ լեզուի ոչ միայն եւ ոչ միշտ բարդացման օրէնքին, այլև ածանցման: Բագամաբարդ բառերու համադրականութիւնը չափահանվեր անպայման անոնց դիւրին կիրարկումը եւ յաճախ ըստ իս հրէշներ է որ կը ծնին, «հեռատեղելիսպիտութեան» տեսակէն: Մեր լեզուին յատուկ է ոչ միայն բարդացումը, այլեւ վերլուծական բառակերտումը կամ բանակերտումը պիտի ըսեմ. յատկացուցիչ-յատկացեալի զուգագրում, ածական — զոյական մէկտեղում, եւայլն:

- Օ Պատապործումը կիսանուռնութեան
սկզբունքին: Եթէ մանրակարդիչի էcranը,
շարժանկարի սրահին էcranը, ինչպէս Հե-
շատեսիլին էcranը պաստառ կոչենք դա-
ղափարի կորուստ չկայ եւ հայերէնի հա-
րսուսութեան փաստը տուած չենք ըլլար
այդ երեք պաստառները իկով, ուկով ի-
րարմէ երբ զանազաննք: Ինչպէս ծա-
ռին ճիւղերն ու գետին ճիւղերը չեն ըլ-
փոթուիր, այնպէս ալ պաստառները պի-
տի չչփոթուին, անմիջապէս որ ըլլարկը
ըլլայ որոշ:

— Օգտագործումը զբարպին եւ չոն
պառկող, մեռած թուող բառերուն նոր
արժեեւորումը; Ասիկա կ'ենթադրէ նուա-
դադոյնէն անդին զացող զբարբարպիտու-
թիւն մը անշուշտ:

— Բառակերտութեան աշխատանքը կը բրունայ նաեւ պարզապէս ներածել արմատ բառեր, որոնք ունենան վերը յիշուած ընդլայնման կարելութիւնները։ Երկար վարանումներէ վերջ այսօր գրեթէ անխափան կերպով կը գործածենք «Փիլմ»ը, Փիլմարուեստ, Փիլմարտադրիչ, Փիլմային բառերը որոնք մտած են զրջագայութեան մէջ, հակառակ մաքրապաշտներու խուսափումին։ Կորուստ մը չէ ասիկա, այլ նպաստ մը։ Նոյնը գուցէ ըլլայ ճակատագիրը «Փաքս»ին, որուն համար ըստեղծուած «Հեռուապատճէն»ը զարդացման կարելութիւն չունի։ Այլ հարց՝ ի հարկ, որ թէքիքէն եկող բառերուն մեծ մասը յաձախ նոյնքան չուտ կը մեռնի որքան չուտ կը չնչուի առարկան։

— Վերջապէս անկարելլ է շրջանցնիլ
ականջէն, այսինքն՝ նոր եղբերը պարտին
ըլլալ ոչ միայն ճզրիտ, այլև բարեհըն-
չիւն։ Այս սկզբունքը շատ ենթակայական
կը թուի անշուշտ, սակայն փաստ է որ
բաղաձայներու հաւաքում մը որեւէ կա-
րելիութիւն չունի լեզուին մէջ նստելու.
այս է պարագան շրջալրիչին, լուսապատ-
ճէնահանելուն պարագան մէջ հօգուն։

սշամ աւանդություն, բայց ապա ալորդական ընցյալը, ստարածածայնութիւննին, եւայլն (ինծի կը յիշեցնեն յունաքան գալրոցին ամէնէն զըւարձալի նորաբանութիւնները)։ Եւ առհասարակ հաղորդամիջոցը (média) ինքնին անհաղորդ է մեզի, քանի որ ունինք հոյակապ լրաստիւուը, ոորւն առջեւ անպայման «բաղմա» մը գնելը պարտադիր է, ոորվհետեւ կարելի է ածական մը տեղաւորել։ Իսկ այսպէս ընելու համար անչուշատ քիչ մը հետանալու է Փրանսսերէն, աւսինքն՝ միջնաբու և ոութէն։

Արդարեւ՝ բոլորս ալ զիտենք որ իրա-
կանութեան ամբողջ կալուածներ ու մը-

տածումներ մեզի կը յայտնուեին միջնորդ լեզուով՝ մը։ Ասիկա «սփրոքացման» նոհանուը հանգամանքն է, որ յատուեկ չէ միայն հայերէնին։ Այս անկիւնէն դիտած՝ պատճէնահանումը անխուսափելի փուլ մըն է։ Սակայն երբեք չենք կընար բաւարարութիւն այս փուլով, քանի որ ամէն նորակերտ բառ մեր լեզուին մէջ բառային միաւորներուն մէկ նոր բաշխումը կ'արտադրէ։ Ուստի՝ պատճէնահա-

նումէն վերջ կայ երկրորդ աշխատանք
մը, որ է նորակերտ բառին սրբագրումն
ու յարմարեցումը լեզուին։ Այս յարմա-
րեցումը հնարաւոր է միայն նախաղա-
սութեամբ։ այլ խօսքով՝ ամէնէն ճպրիտ
եւ բարեհնչիւն բառը առանձին ոչինչ
կ'արժէ, եթէ չէ մտած խօսքին մէջ։
Հասկնալի է ուրեմն՝ որ ինչքան ալ պար-
տաւոր ըլլանք պատճէնահանել միջնորդ
լեզուի եզրերը, նոյնքան ալ պարտաւոր
ենք լքել զանոնք եւ չբաւարարուիլ սոս-
կական նմանահանութեամբ։

«Աւղեցոյց»ը անհրաժեշտ սկիզբ մըն է
եւ շահեկան ձեռնարկ մը:

ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԶՈԼԻՆԿԵՆԻ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱԿՆՈՑՈՎ

Զոլլինկէնմի աշարեկչական արարքին ափ
նարկելով Միւնիխի «Զիտստոյցէ Զայ-
թունակ»ը ուշադրութեան կը յանձնէ Հիւ-
սիսային Վէսթֆալիոյ նախարահին խօս-
քը, թէ ցեղազաշտական նման արարք-
ներու առիթով, կազմակերպութիւնների
զատ պէտք է պայքարի նաեւ որոշ հոգե-
վիճակներու դէմ : Այն հոգեվիճակնե-
րուն որոնք պահուած կը մնան այդ կարգի-
ոճիներու ետին :

Այդ պայքարը պէտք է ուղղուի առօր եայի անարդարութիւններուն եւ դժուարութիւններուն որոնք տուն կուտան ու բային արարքներու։ Դիւրին է ապաստամի իրաւունքին չափազանց յուած թոյլութեան առընչել ոճարային հրդեհները եւ ըսել թէ երկրին ներքին խաղաղութիւնը խոռված է օտարականներու եւ նոր նացիականներու պատճառով։

ամէն կարզի սպանութեան արդարացու
Գերմանիոյ մէջ, կը ծանրանայ ստեղծ-
ւած հոգեվիճակի մը վրայ. ան յանկար-
ծայայր երեւոյթ չէ. պատրաստուած
աստիճանաբար ապրումներու եւ դա
տիարակութեան կողմէ: Կարելի է վիճ
պատահածին վրայ ապաստանի նոր
բէնքին ունեցած ազդեցութեան մասին
Սակայն կասկածէ վեր է որ ամոր վիճա-
բանութիւնները կարգ մը ոճրագործերու
առիթ տուին առաքելութեան մը հերո-
ները նկատելու իրենք զիրենք: Առաք-

լութիւն որուն լուռ Գերմանիերու զանցուածը ասաջկից կը նկատուէք :
Հոս է որ մտաւորական պատասխանաւուութեան հարց մը կը ծագի : Բավմաթի Գերմանիեր լոյսերու իրենց կարմած զի՞ւ յով ցոյց տուին թէ լուռ գանդուածի մը վարկածը իսկական չէք : Անոնք բողոքեցին այս մէկուսացումին դէմ որ կը պարտագրուէք օտարներու . մինչդեռ դէքերու ասաւին շրջանին, ցեղային աւլութեան զարթօնքի մը կարկածը ուրինարու ջանքեր եղան : Այս ոճիրները մէտաւորապէս ներշնչողները կը հասկը ցընէին թէ Որոսթոքի մաւափորձերը կարելի էր համկնալ, առանց թէեւ զանոնէ վասերացնելու, որպէս թէ հասկնալիք քանը ըլլար հոն ուր մէկը կ'ուողէք ողջակիքն անմեղ մարդիկի որոնք իրեն անծանօթիք էին : Այս մտայնութեանը տէկերուն դէք կ'ըսուի թէ պէտք է բուռն պայքար մզով առաօռ :

Սիւալ պիտի ըլլայ ձգել որ Զոլլինին
Հրձիղներուն համակիրները իրենք զիրեն
ասպահովութեան մէջ զգան, ինչպէս նախ-
կին շրջաններու ծայրացեղ աշխափորման
ասահբեկչութեան համակիրները։ Պէտք
է օրէնքի պահպանները ոչ մէջ վերապա-
հութիւն ունենան անոնց հանուն պընդ
ասպատամած են ոնկերաբին դիրքորուն

Եւ հիմնարկութիւններուն ետին:

Անկարելի է հաւասարէ հաւասար մը
տաւորական երկխօսութիւնն մը ունենալ
եթէ ներկայ է ըդգեհելու եւ սպանութեան
մասնաւութեան.

Աստիշանութիւնն ու արդարութիւնն
շատ ընելիք ունին : Ոչ մէկ պատճառ կը
կասկածելու թէ անոնք ամէն բան կ'ընե
պաշտպանելու համար օտարու հայրենակից
ները : Բայց քաղաքական մարդիկը և
հանրային կեանքի բոլոր պատասխանա-
տուները պէտք է տէր կանգնին ծայրա-
յեղ աջակողմեան շրջանակներու եւ ա-
նոնց մեղսակիցներուն : Վասդը կընայ ու
ըլլալ :

ԱՐԱՐԱՏ

ԱՊԻՏԱԿ
(Բանաստեղծութիւններ, վիպակ)
ՎԱՀԵ ԳՈԴՔԵԼ
(Թարգմ. Ալ. Թուփչեան եւ ուրիշներ)
Երեւան, «Նարեկ», 1991

Madame Arto Kouyoumdjian
ses enfants
ses petits enfants
la famille Kiatibian
ont la douleur de faire part du décès de
ARTO KOYOUMDJIAN

survenu à Courbevoie, le 7 Juin 1993.

Les obsèques se sont déroulées en la Cathédrale Arménienne, rue Jean Goujon, le 11 Juin 1993, dans l'intimité familiale.

En sa mémoire, vous pouvez faire des dons aux associations humanitaires arméniennes.

ԱՐԻԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Կապույտ կաչի Պօմոնի Նայիրի մասնակիցներ Սիկին Անհին Սարանեանի մահանքները առաջին շատրված կամականքուն Տէր և Տիկին Ռոպէր Սարանեանի եւ զաւակներուն, Տէր և Տիկին Ժադ Սարանեանի եւ գալիքն, նեւ Պր. Էմմն Սարանեանի եւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

FRANCE CULTURE

— PANORAMA —

Հայկական Յայտագիր

Ցունիս 16, Զորեքարթի, ժամը 12.45-ին։

SIDON TRAVEL FRANCE
présente
VOL DIRECT CHAQUE JEUDI
PARIS - EREVAN - PARIS

à 3600 F

Pour renseignements et inscriptions contacter :

34, AVENUE DES CHAMPS-ELYSEES — Escalier A, 2e étage
75008 PARIS
TEL : 42 56 40 30
FAX: 42 25 41 21

**ENSEIGNEMENT
PROMOTIONNEL GRATUIT
DE L'ARMENIEN**

STAGE DU 12 AU 30 JUILLET

à l'U.G.A.B. — 118, rue de Courcelles, Paris 17^e

A l'occasion de la parution de la première méthode audiovisuelle d'arménien, réalisée par Madame Hilda Kalfayan-Panossian et destinée aux écoles hebdomadaires de la diaspora, ainsi qu'à tous ceux qui désirent apprendre seul l'arménien.

Peuvent participer à ce stage tous les élèves non-arménophones de 8-25 ans souhaitant apprendre rapidement **parler**, lire et écrire l'arménien. Les élèves d'origine non-arménienne sont également acceptés.

Aucune connaissance préalable en arménien n'est nécessaire. Une seule condition : **être motivé.**

Le stage se déroulera du 12 au 30 Juillet, tous les jours, sauf samedi et dimanche, de 10h à 12h30 et de 14h à 16h30, avec des interruptions nécessaires. Madame Hilda Kalfayan-Panossian, auteur de la méthode audiovisuelle d'arménien assurera les cours.

Des cours de recyclage sont prévus le samedi 5 et le dimanche 6 Septembre pour ces mêmes élèves.

LES RESULTATS DU STAGE SERONT PRÉSENTES LORS DU CONGRES SCIENTIFIQUE ARMENIEN MONDIAL qui se tiendra à l'UNESCO, à Paris en Septembre.

**POUR LES ENSEIGNANTS D'ARMENIEN
DES ECOLES HEBDOMADAIRES**

Des conférences d'initiation à la méthodologie de l'enseignement audiovisuel sont prévus en Juillet.

Une pratique de l'enseignement d'arménien par la méthode audiovisuelle viendra compléter ces conférences d'initiation données par Madame Hilda Kalfayan-Panossian.

Pour les inscriptions avant le 7 Juillet et pour tous renseignements :

Tél. : 47. 50. 97. 51 / 48. 41. 49. 37

Ի ՑԱՍՏԱԿ

ԱԼՅՈՒՐՎԻԼ. — Սյրի Տիկին Նուարով
Գույումնեան եւ զաւակները 1000 ֆր. կը
նուիրեն «Յառաջ»ին ի յիշտառկ իրենց
խնամիլին, Յովիաննեան Յովիաննի մահ-
ան տարելիցին։

ՎՐԻՊԱԿ

«Յառաջ», Յունիս 10-ի թիւին, Բ. էջ,
Արքանկարչութիւն եւ պրանկարներ»
յօդուածին առաջին տողը՝ պէտք է ըլլայ-
«Արքանկարչութիւն» (icône)։

MARSEILLE

LA MAISON ARMENIENNE
DE LA JEUNESSE
ET DE LA CULTURE

et
LES EDITIONS PARENTHÈSES

organisent

la signature du livre

**«LES NOCES NOIRES
DE GULIZAR»**

d'Arménouie KEVONIAN

En présence
d'Anahide TER-MINASSIAN

Jeudi 17 Juin à 20 h 30

à la M.A.J.C.

12-14, rue St-Bazile, Marseille 1^e

En présence de

GUEORGUI PETROSSIAN

Président par intérim du Parlement de la République du Haut-Karabagh

Meeting unitaire de soutien au Karabagh

Sous l'égide de la Coordination des Organisations Politiques Arméniennes (ADL-Ramgavar, FRA Dachnagtsoutioun, S. D. Hentchakian)

PARIS

Le Vendredi 18 Juin à 20 h 30

Salle de la Mutualité

24, rue Saint-Victor, Paris 5e — M Maubert-Mutualité

Participation : 50 F.

LYON - VILLEURBANNE

organisé par FRANCE-KARABAGH, sous l'égide de la Coordination des Organisations Politiques Arméniennes de France (C.O.P.A.F.)

Le Dimanche 20 Juin à 20 heures

Centre Culturel de Villeurbanne

234, cours Emile Zola, 69100 Villeurbanne — M° Flachet

ARMENIE

VOLS DIRECTS

à bord d'avions de la Cie nationale arménienne «ARMENIAN AIR»

(Tupolev 154)

MARSEILLE - EREVAN

- 2 990 F. -

Prix Aller/Retour incluant l'assurance annulation

Aller simple 1 990 F.

Tarif enfant 1 990 F.

1 Aller/Retour tous les 15 jours en juillet août

en juillet : le 6 et le 20

en août : le 3, le 17 et le 31

LES NOUVEAUX ESPACES

1, Rue Adolphe THIERS, 13001 MARSEILLE

Tél. : (16) 91 92 55 11

Fax : (16) 91 92 55 46

Lic. 1 13 216

A. A. A. S.

ASSOCIATION ARMENIENNE D'AIDE SOCIALE

FETE CHAMPETRE ANNUELLE

avec la participation de MARTEN YORGANTZ

Le Dimanche 13 Juin à partir de 11 heures 30

dans la Maison de Retraite de

MONTMORENCY

50, Avenue Charles de Gaulle, MONTMORENCY

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ
ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՀՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵՆՔ
Հրաւեր Ընդհ. Փողովի

Ա. Թուականին մեծամասնութիւն գուցած չըլլայուլ, ընդհ. ժողովը կը գումարուի Յունիս 19, Շաբաթ, ժամը՝ 19.30-ին. Բ. Լ. Միութեան Ա. Մանուկեան սրակը նոյն օրակարգով ու ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը նըղասուի:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

Fête de fin d'année scolaire
DE L'ECOLE HEBDOMADAIRE
DU SAMEDI APRES-MIDI

Dimanche 20 Juin à 15 heures précises

Salle Rossini, 6, rue Drouot, Paris 9^e

Thème : HOVANNES TOUMANIAN

Poèmes — danses — marionnettes —

théâtre.

par l'ensemble de nos élèves

(spectacle composé par les enfants)

Entrée libre — Buffet.

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATGH»
83, rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935
SIRET : 51027317 A.R.C. Paris

Տէր եւ Տիկին Ժազ Գարփանթիէ,
Տէր եւ Տիկին Արմէն էքիդեան,
Տէր եւ Տիկին Արթիւր էքիդեան
զաւակները
բնակները
ինչպէս նաեւ
էքիդեան, կիւլիւնեան, Գույշունեան,
Տէր - Անձաւան ընտանիքները
ցաւով կը ծանուցանեն
Տիկին ՀԱԽՓՄԻՄ է ՔԻՉԶԵԱՆԻ
(Ծմեալ՝ Կիւլիւնեան)
մահը, որ պատահեցաւ 91 տարեկանին:
Յուղակաւորութիւնը կը կատարուի
Զորէքարթի, Յունիս 16, ժամը 15.30,
Փարիզի Ս. Յովհաննէս - Մկրտիչ եկեցին:

15, rue Jean Goujon, Paris 8^e

Որիւէ մահապ գրկուած չըլլալով, կը
խնդրուի ներկայս իրեւ այդ նկատել:

«ԱԱԱԱ» - Մեր ցաւակցութիւնները
Տէր եւ Տիկին Ժազ Գարփանթիէ:

(Նար. Ա. Էջէն)

ստացած է: Ժողովուրդը իր դժուհու-
թիւնը ցոյց տուած է զմիաւորաբար ձե-
ռնապահ մնալուլ:

Թիֆլիսի իշխանութիւնները վախ ու-
նին որ խոռովութիւններ ծագին հացի հա-
մար, ամերը երթալով պակսած է: Պա-
հակներ կան ճարտարաբուեստական հա-
ցատուններու առջեւ եւ ալիրի վաճառա-
տուններ ալ վանդակապատուած են: Տա-
նապար ծայր տուած էր Արխազիոյ կնճի-
ռէն ի վեր:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ իշխանութեան գլուխ զըս-
տուող կուսակցութեան (Արտար Ռուդի) նախագահ ընտրուեցաւ կին մը, ինչ որ
անհամբնթաց երեւոյթ է: Ընտըր -
ւեցաւ Բ. շրջանին 933 ձայնով, դուրս
համեմէլ ետք առաջին քուէարկութեան:
Թանուա Զիլէր, 47 տարեկան է, ընիկ
պուսեցի եւ պիտի դառնայ Թուրքիոյ ա-
ռաջին կին վարչապետը: Քաջ անհամա-
գէտ, բաւական ժողովրդականութիւն կը
վայելէ երկրին մէջ, ըստ հարցափոյլի մը
(«Սապահ» թերթի) 51%-ը զինք կ'ընտրէր
որպէս վարչապետ: Մագումով համեստ,
ամուսինին հետ, քսան տարուան ընթաց-
քին հսկայ հարստութիւն մը դիզած են
(500 միլիառ թրքական ոսկի, շուրջ 150
միլիոն ֆրանք): Հարստացում մը որ մա-
սամբ կասկածելի կը թուի:

ԱՄԱՎԵՐՁԻ ՀԱՆԴԻ

ԵՒ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ

ԽԱՌԱՍՈՒՐ ԱԲՈՎԵԱՆ ԴՐՈՅՑԻ

Կարմակերպութեամբ՝

Վարչական Խորհուրդի

և

Ուսուցաց կազմի

Կիրակի, Յունիս 20, ժամը 14-էն սկսեալ
Պուա լը Մէթրի Հայկական մէր զպոցին
սրահներուն մէջ
Ավրինի ժան Գամբատիէօ, Պուա լը Մէթրը
Մարտէլ: 12-րդ:

ԹՈՒՐՔԱԼՈՒ

Գլխաւոր նուեր - Ճամբորդութիւն մը
օդանաւով, մէկ տոմս եւ բազում ուրիշ
նուէրներ:

Պարի գոմեէք. - Երարքաներու յատուկ
զրանքիք վայրեր - զօվացուցիչներ, հայ-
կական խոհանոց, համսեսելու նաեւ
ձեզի հետ տանելու:

ՆԱՌԻ ՌԻՆԵԱՄ

Սրբան - Կոմիտաս երգչախումբի
70-ամեակի համերգները, մասնակ-
ցութեամբ հայ եւ օտար լաւագոյն
երգիչներու եւ նուարախումբի:

Այս առթիւ զեկավար

ԿԱՐՊԻՒ Ա. ԲՈՒԿԻԿԱՆ-Ի

Երաժշտական նոր ստեղծագործու-
թիւն՝
«ԱՍՍՈՒԻՆՑԻ ԴԱՄԻՒԹԻ ԾՆՈՒՆԴԻ»
Մարտ 18, 1994, ժամը 20.30-ին
Grand Amphithéâtre de la Sorbonne

և

Մարտ 25, 1994, ժամը 20.30-ին
Palais des Arts et des Congrès
d'Issy-les-Moulineaux

Monsieur et Madame Jacques Carpen-
tier,

Monsieur et Madame Armen Ekizian,

Monsieur et Madame Arthur Ekizian,

ses enfants,

ses petits-enfants, ses arrière-petits-enfants

ainsi que les familles
Ekizian, Gulludjian, Kouyoumdjian, Der-
Enguelian

ont la douleur d'annoncer le décès de

MADAME HRIPSIME EKIZIAN
(née Gulludjian)

dans sa quatre-vingt-onzième année.

La cérémonie religieuse aura lieu le
Mercredi 16 Juin à 15h30 en l'église ar-
ménienne, 15, rue Jean Goujon, Paris 8e.

Cet avis tient lieu de faire-part.

ՅԱՐԱՀ ԿԸ ՆԻՒԻՐԵՆ

Մայրերու տօնին առթիւ, Տէր եւ Տիկին
Սիմոն Աղպատեան մէկ տարեկան «Յառաջ»
կը նուերեն իրենց սիրելի մայրիկին՝
Տիկին Լուսին Օհանեանի (Շաւիլ) եւ 100
ֆրանք «Յառաջ»ի բարգաւաճան:

Ս. ՅՈՒՆԱՆԻԿՈ-ՄԿՐՏԻ ՓՄՐԻ

Յարաք Յունիս 19, տօն Սրբոցն Ներ-
սկի Մեծի Հայրապետին եւ Խարայ Ե-
պիսովութիւն:

Այս առթիւ, Փարիզի Ս. Յովհաննէս -
Մկրտիչ Մայրը եկեղեցոյ մէջ, ժամը
10-ին պատարագ կը մասուցուի:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆրանսահայ Կապոյս Խաչի Սեւրան -
Լիպի Տիկուհի Միսաքեան մասնաճիւզը,
նորհակալութեամբ ստացած է փոխան
ձագկեպսակի Մովսէս Խոյեանի մահուան
առիթով հետեւեալ նուիրատուութիւնե-
րը ի նպաստ Սրբախի պաշտպանութեան
Փօնսին:

Տիկին Ժամէթ Մանուեան 500, Տէր
եւ Տիկին Կարօ Մանուեան 500, Քաթրին
Մանուեան եւ Ֆիլիք Ալեքսանեան 300,
Տէր եւ Տիկին Լըքլէր 300, Մալիքեան
բոյքը 200, Տէր եւ Տիկին Կապէնց 200,
Տէր եւ Տիկին Լեւոն Փամագեան 200, Տէր
եւ Տիկին Մաթոսեան 500, Տէր եւ Տիկին
Թիրո 50, Տէր եւ Տիկին Խլոյեան 1250,
Տէր եւ Տիկին Պըլքլէր 1000 Ֆր.:

LE CINEMA ARMENIEN

CENTRE GEORGES POMPIDOU

— SALLE GARANCE —

JUIN - OCTOBRE

MERCREDI 16 JUIN

14h30 : LE NOYER SOLITAIRE

de Frounzé Dovlatian (1986).

17h30 : LES FRERES SAROIAN

de Khoren Abrahamian et
Arkadi Haïrapetian (1968).

20h30 : LES ILES

de Rouben Guevorkiantz (1987).
AN ARMENIAN JOURNEY

de Ted Boghossian (1988).

JEUDI 17 JUIN

14h30 : NAMOUS

d'Amo Bek-Nazarov (1925).

17h30 : THE CAGE

de V. Cholakian (1972).

CHOR ET CHORCHOR

d'Amo Bek-Nazarov (1926).

20h30 : MAYRIG

d'Henri Verneuil (1991).

En présence de

GUEORGUI PETROSSIAN

Président par intérim du Parlement de la République du Haut-Karabagh

Meeting unitaire de soutien au Karabagh

Sous l'égide de la Coordination des Organisations Politiques Arméniennes
(ADL-Ramgavar, FRA Dachnagtsoutioun, S. D. Hentchakian)

PARIS

Le Vendredi 18 Juin à 20 h 30

Salle de la Mutualité

24, rue Saint-Victor, Paris 5e — M Maubert-Mutualité

Participation : 50 F.

LYON - VILLEURBANNE

organisé par FRANCE-KARABAGH, sous l'égide de la Coordination des
Organisations Politiques Arméniennes de France (C.O.P.A.F.)

Le Dimanche 20 Juin à 20 heures

Centre Culturel de Villeurbanne

234, cours Emile Zola, 69100 Villeurbanne — M° Flachet

Visite

au Château d'Ecouen

La Croix Bleue d'Issy-les-Moulineaux,
section «Dirouhi Serengulian» organise
une sortie le SAMEDI 19 JUIN.

Départ de l'autocar à 10 h devant la
M.C.A. 45 rue de la Défense à Issy-les-
Moulineaux, avec arrêt devant l'église
arménienne, 6, av. Bourgoin à 10 h 15.

VISITE DU CHATEAU D'ECOUE

(Musée National de la Renaissance)
Un repas sera servi dans les environs
de Montmorency.

L'après-midi visite de la Maison de
Retraite Arménienne, où une animation
est prévue.

Retour vers 18 h

Participation aux frais : 120 F.

S'inscrire au plus tard le 12 juin au-
près de :

Mme Alexanian tél. 46 30 81 81

Mme Onossian tél. 47 36 18 09

Mme Essayan tél. 47 36 27 14 (dans
la journée).

MARSEILLE

LA MAISON ARMÉNIENNE
DE LA JEUNESSE
ET DE LA CULTURE

et

LES EDITIONS PARENTHESES

organisent

la signature du livre

«LES NOCES NOIRES

ՄՈՒՐԱՏ-ՌԱՓԱՅԵԼԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ - ՎԱՐՈՒԺԱՆ - ԱՐՏԱԳԱՂԹ

Բացի Սփիտոքի այլազան հարցերէն, արեւմտեան Եւրոպան դպրոցական լուրջ ցաւէ մը կը տառապի առանց թէեւ ասոր վիտակցութիմը ունենալու : Դպրոցը հոս գործածուած է բառին բառարանային ու աւանդական իմաստով, այնպէս որ նվատի չունի միօթեայ, երկօրեայ, իրիկ-նային եւայլն դասընթացքները : Այս սահմանագիծին կը յաջորդէ անմիջապէս այն հաստատումը թէ եթէ մէկդի դնենք երկու - երեք բացառութիւն, ինչպէս՝ Փարիզի Դպրոցասէրը, Մարսէլի Համազգայինի վարժարանը, Լիոնի Փափաղեանը, Սփիտքի տուեալ անկիւնը - ամէնէն բարօրներէն ու ամէնէն հանդիստ պայ-մաններ վայելողը - կարող չէ հայկական դպրոց պահելու : Վերոյիշեալ շատ յար-ելի բացառութիւններն ալ, դժբախտա-բար, չեն կընար իրենց աշակերտներուն քանի մը հարիւնոց գումարով, նշանա-կելի վիճակագրավահ տուեալ մը նկատ-իլ քանի մը տասնեակ հազարի կարողա-կանութեան քով : Կարողականութիւն որ դպրոցներու ամրողական ցանցով մը պէտք է օժտէր արեւմտեան Եւրոպայի գոնէ երեք - չորս գաղութները, բայց ճիշդ հակառակ ուղղութեամբ գործող ուժերու աղղեցութեան տակ, կ'ապրի ցրուումին, օտարացուումին, կորուստին ա-մէնէն վաւերական փորձառութիւնը : Գիտակից հաւաքականութիւններ այս երե-ւոյթին մէջ պիտի նշմարէին անձնասապա-նական արարքի մը բոլոր գործօնները, քանի որ դպրոց չունենալ կը նշանակէր հետակար չունենալ, ապագայ չունենալ.

արդէն բաւական ջայլամական բնագդ
անհրաժեշտ է այսօրուանը «կեանք»,
«գոյութիւն» կոչելու համար։
Ինչ վեցերաբերի Ֆրանսահայութեան,
անձնաւապանութեան տրամադրութեան
ուրագոյն արտայայտութիւնը ունեցաւ
առանց փող ու թշրուկի փակումին գը-
եկէտ յօժարակամ յուղարկաւորը ըլլալով
դարձաւոր Մխիթարեան վարժարանին.
Հիշտ է որ յառաջիկայի ծրագիրներու
մասին կցկտուր խօսքեր կ'ըլլան ամէն
անդամ երբ «ախ»երն ու վախ»երը թար-
մանան, բայց այլեւս բոլորը, բոլորս
դիտենք թէ ատիկա պատշաճութեան մը
բարգանքին արդիւնք է եւ ոչ թէ լուրջ
մտահոգութիւններու կամ մտածուած
ծրագրի, եւ ոչ ալ նոյնիսկ տրամադ-
րութեան մը։

Միսիթարեան կրթական գործունեութեան գիտական գործուած այս դաւանանութեան դէմ գործուած այս դաւանանութեան դէմ մնալու տուեալ-ներ կը քաշքէ տակաւին Վենետիկի Մուրատ Ռազիայի լեանը որ վերջին տա- րիներուն հակառակ երկու ձեռքի մատ- ներուն վրայ համրուած աշակերտներու թիւին, կը յամառի բաց պահել իր գոնե- ութ՝ Անցեալ դասացնախն սկիզբը աշա- կերտներու թիւը «ճոխացած» էր Վանա- ձորէն (Կիրովական) ներածուած 12 ա- շակերտներով որոնք փրկութեան լաստ մը եղած էին, սկիզբ զնելով անհրաժեշտ այլ տարրը հայթայթող հանքի մը շա- հագործուամին։ Այդ «հանք»ը Հայաս- տանն էր, ձմեռուան ցուրտէն փակ մնա- լու դատապարտուած իր դպրոցներով, անտէր - անտիրական նոր սերունդի մը բեռով եւ գեռ բազմաթիւ աղղակներով որոնք եւրոպայի մէջ հայկական վարժա- րան մը լուսաւոր փարոս պիտի դարձը- նէին, ոչ անպայման ուսումնական մտա- հոգութեամբ։

Այս անդրադարձները արծարծելու
պատճառ եղաւ «Ազգ»ի Մայիս 22-ի թի-
ւին վերջին էջն «Հանրայացտ վարժարա-
նը բացում է դռները» խորագրուած ու
Ա. Բ. ստորագրուած գրութիւնը։ Ան-
դրի առնուած է գալրոցին տնօրիչն Հ. Վա-
հան Օհանեանի Երեւան այցելութեան
առիթով։ Յօդուածագիրը թուելէ ետք
1836-ին հիմնուած հաստատութեան անց-
եալի փառքը, հասցուցած սերունդները,
ունեցած օրինական կարելիութիւնները
եւայլն, առանց ներկային փշոտ պատկե-
րին առնչուելու, ամէն ջանք կը թափէ
հմայիչին բոլոր գոյմերով օժտելու հա-

ար զայն : Ճիշդ է որ , ինչպէս կ'ըսէ տը-
րքէն վարդապետը , Մերձաւոր - Արե-
լքի հայկական գաղութիներուն վերջին
շանին ապրած տնտեսական վերիվայ-
ումները որոշ չափով ազդեցին ստուար
աղութի մը անմիջական շրջանակէն
ուրկ այդ վարժարանին ընթացքին ,
այց բաւական միամիտ պէտք է ըլլալ
ոհանանալու համար այդքանով : Մել-
ոնեանի (Կիպրոս) պարագան ալ տար-
եր չէ , որպէս դպրոց լիցնելու կարող
աղութէ գործի եւ Մերձաւոր - Արեւել-
ոնյն պայմաններուն ենթակայ հաստա-
ռութիւն . ի՞նչով բացատրել ուրեմն ա-
ռ յաջողութիւնը :

սստանի հետ համագործակցիլ» տարազը
ո գործածէ աշակերտի նոր աղբիւրին
դատապործումին համար։ Ու զարմանալի
որ միակ մտահոգութիւնը որ կ'արթըն-
նէ իր նպատակը, բոլորովին երկրոր-
ական պարագայի մը կ'առնեչուի։ Հարց
ո տրուի թէ Միտթարեան վարժարանին
շափերտ հաւաքելու գործը «Եթին միտք
ևնի՞ արդեօի համալրելու նաեւ հայ
արդիկութեան շարքերը» . . . : Իսկապէս
նհասկնալի բծախնդրութիւն մը կը
ուի ըլլալ սա մէկը երկրի մը մէջ ուր
ոինայականը, եհուլյայականը, մորմո-
ւկանը ու « . . . ականեներու ամբողջական
արքը մարդորսութեան ամէն ձեւի մի-
ոցներ կը գործադրէ կրօնական ու աշ-
արհական իշխանութիւններու ամենա-
ող ու մեղսակից լուսութեան մէջ, ար-
անանանալով յաճախ նաեւ քաջալերական
ողունելութիւններու։ Ու արտայայտը-
ած նախանձականողութիւնը քնաւ չի մը-
ածեր կանդ առնել «կաթոլիկութեան

սրբքը համալրելիքն անդին, յետին
ազումին ու մտքին ալ կարօս երկրէ
ը առօք - փառօք արտադաղթի դուռ բա-
լու երեւոյթին վրայ:

Ո՞վ կրնայ հաւատացնել թէ Հայաստա-
էն գաւակը Վենետիկ դրկելու փափաք
և նեցող ծնողքներու համար առաջնահեր-
թը ուսումնի մտահոգութիւնն է. կա'ն ան-
ուշտ այլպիսիներ. սակայն, անոնց
ախջախիչ մեծամասնութեան համար
ուրբատ - Ռափայէլեանը յաւերդական
ռազ կրնայ մնալ «ինը ամսուան համար
000 տպար ուսման վարձէ»ով . . . կա'ն
նշուշտ նաեւ ծնողքներ ալ որոնք կրնան
այստանի տնտեսական ներկայ քառուէն

մենայն հանգստութեամբ քաղել այդ
և նոյնիսկ աւելի բարձր գումարներ,
ակայն դժուար է որ այդ կարելիութիւ-
ն եւ ուսումնատենչ կեցուածքները հա-
տողութին ի նպաստ Հայաստանի պա-
նիներու եւ Միմիթարեան Հայրերու
ենետիկի վարժարանին:

Յօղուածին մէջ տեղ տրուած է նաեւ
յս ուղղութեամբ փորձառութեան տէր
նողքի մը վկայութեան, հաւանաբար
յառաջարգունէ ցրուելու համար կարելի
ասկածներ ու հաւատք լոնծայելու դըր-
ածին: Մամուէլ Պաղտասարեանի երկու
աւակները արդէն տարի մըն է հոն կ'ու-
նին: Ինքն ալ «Միաբանութեան Հայա-
անի ներկայացուցիչն է»: Միայն թէ
կայելու փութեկոտութեամբ չի նշարեր
ու կը շփոթէ հաւասարին ու անհեթեթին
ահմանները, երբ կ'ըսէր - «զաւակներս
նպամնենը վեց ամսուայ ընթացքում տի-
պակետել են իտալերենին, ֆրանսերենին,
և գլերենին, արևմտահայերենին»: Ու
ոք երեւութապէս հարց կուտայ թէ ոչ

իայն հայութեան, այլ համայն աշխարհ համար հրաշագոր այդ կարողութեամբ ինչո՞ւ վարժարանը ստիպուած է Հասսամնէն աշակերտներու լատոին կապեալ իր գոյութիւնը :

Յօդուածէն յայտնուած զարմանալի այլ արագայ մըն ալ այն է որ կ'ուի թէ այսատանի լուսաւորութեան նախարարի ինքը պիտի ջանայ իր կողմից եւս արձարան ուղարկել շնորհալի աշակերտորի՝ անվճար» : Եթէ այս մէջրերումը քարողական նպատակէ չի մեկնիր ունի ստոյդ հիմ, վստահարաց ծագած Վարուժաններու Մուրատ Ռուսակայէլ-

ԱՐԱՄ ԿԻՒՐԵՂԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

«ԳԱՅ ԶԱՒԱԿՈ, ՈՐ՝
ԵՒՃԵՍ ԵՒ ՄԵՐ ՎՐԵԺԸՆ
ՈՒԹԵՍ...»

Օրերս Փարիզում իր մահկանացուն
ներք ապրիլեան Եղեռնի վերջին վկա-
երից մէկը՝ ուրսունինամեայ Արամ
արութիւնի Կիւրեղեանը։ Շնորհալի ոս-
երիչ արուտստագէտ՝ Կիւրեղեանը ֆը-
անսահայ համայնքում յայտնի էր ցե-
ասպանութեան վերաբերեալ հրապարա-
պայնորդն ոռուած իր վկայութիւններով։

թիւններից ի վեր որին մասնակցել էր դեռ՝ պատանի, թշնամու տեղապարագ կրակոցների տակ փամփուշտներ՝ հայցը նելով ինքնապաշտպանութեան առաջնի զիրքերում կոռուող հայ մարտիկներին, և չէր ունեցել մի այլ առիթ 1915 թուականի ամքանը միջին Ասիայի անապատներում կատարուած վայրաբերութիւնները դէմ իր ընդվզումն արտայատելու համար։ 1984 թուականի Սպրիլ ամպամ կիւրեղեանին տրում է մի նոր հնարաւորութիւն կոտորածների և ապրի իր ապրած տեսարանների վերաբերութեան համար։ Դա Փարկզու տեղի ունեցած ժողովուրդների մասից դատարանի նիստին էր, որտեղ աւելացած՝ բարոյական քան թէ իրաւակուում ունեցող այդ դատարանը դատարտեց 1915 թուականի Հայերի ցեղապահնութիւնը, այդ արհաւերքը վկայապատճեան աշխատութիւններից բացի կարելի է ասել՝ մանաւանդ հիմնուել իրադարձութեան ուղղակի ականատեսների, նրանից վերապարզների վկայութիւնների վրայ։ Արամ կիւրեղեանը մի այդ վերապարզներից։ Գիտակից զենոնի սերնդի աստիճանական անհետաման խնդրին, Պոսթոնի «Զօրեան» հատառութիւնն է, որ այնունետեւ զիմուէ կիւրեղեանին՝ և վեց ժամանոց փառքական մի տեսաժապաւէին պատրում նրա պատմածների վրայ, իսկ առուշ՝ կիւրեղեանով հետաքրքրուում է պատճեան հեռատեսիլի յայտնի թեմալՓ ձիրտանոն 1986 թուականի թիվին գերմանական հեռատեսիլի Այանով ցուցադրութիւն չունի այլեւս» հալորդ պատրաստելու համար։

Բայց ակամայ ականատեսի այս
կայութիւններով չէ, որ արժէքաւոր
է ութառունինամեայ մի կեանք: Ա
կիւրեղեանը ոսկերիչ արուեստագիւ
եւ իր այդ չնորհքը նա ծառայեցրել
հայրենիքին՝ Հայաստանին: Այս
թեամբ հայրենասէր Արամը անսար
չմնաց հայրենիքի կանչին եւ թողի
Թրանսխայում ստեղծած իր բարիկ
կեանքը 1947 թուին հայրենադարձ
Հայաստան: Գործունեայ ոսկերիչը
ջորդ տարին արդէն Հայաստանում
նեց Փրանսահայ ոսկերիչների մի
տել, իսկ ապա անձամբ Մոսկու
նելով նա կարողացաւ այնտեղի պաշ
եաներից արտօնութիւն գնեռք բերի
կով աշխատելու համար, մի բան որ
զելուած էր մինչ այդ: Կիւրեղեանի հ
նած արտելը յետապայում վրածու
կատարեալ ոսկերչական մի գործառ
կիւրեղեանը մեծ հմտութեամբ ստեղծ
է գործեր, ինչպէս օրինակ՝ «Հայաս
տան Հանրապետութեան գերրը», «Յո
ւանական ոկահակը», «Առաստի
տակառը», «Գինու սալլակը», որոնք
չեւ այժմ էլ զարդարում են Երևանի
նախկին Միութեան մեծ քաղաքներ
Մոսկուայի, Սանկտ Պետերբուրգի,
եւի Թանգարանները:

Հնայած այս յաջողութեանը գիտուէ մի Փրանսահայի համար համակից և լուսական կոմունիստական կարգը մի կարգ ուր փառքն ու պատիվը այնու հեշտութեամբ կարող էին վերածուել պատութեան ու հալածանքի: Եւ պէս է, որ 1962 թուին Արամն էլ «Վայում» է խորհրդային բանտն այնպէս պէս միլիոնաւոր այլ ազնիւ մարդերենից առաջ կամ յետոյ: Նրա եւ իշխանության վայրք պաշտօնակիցների ոչ մասնակի «ապարատչիկների» կողմից բացահայտվութը իրականում նպատակ ունիր բարձր ժամանակին Ֆրանսիայից առած անճնական թանկարժեք իրերը, պէս նաև՝ հրաժարեցնել տալ Արամ Ֆրանսիա վերադառնալու իր յանկունից: Բայց Հայաստանում իր արկեանքի վերջին դրուագը, անազատ մանները, ՔԱ - ԿԵ - ՊԵ - Մ մշտարի հակողութիւնը չէին կարող տարհամարտ վարպետ ոսկերիչն, որը Ընդամենը հայութեան մասնակի է առաջ գալու համար:

«աղբար» էր զգում իրեն իր խոն նիքում : 1965 թուին կիւրեղեանը վկառնում է Ֆրանսիա, այնպէս ինչու անում են միւս բոլոր Ֆրանսաշահը աստիճանաբար :

Ճամբորդի իր գաւազանը Արամը վկանակ նականապէս վար գրեց սրանից մի քառ օր առաջ միանալու համար իր ծորը վստահեցնելու համար նրան, թէ ինը ի ձեւով կատարել էր նրա թողած պատղամը՝ 1915 թուականի արհաւիրը իւրեալ լու եւ նրա վրէժը լուծելու մասին :

ԹՈՒԶԱՆ ՄՈՒՐՈՒԹԵԱՆ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՊԱԳԱՆ ՄԻԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆ Ե»

ՄԱՐՄԱՐԱ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՈՒԹԸ ՔԱՌՈՐԴ Կ'ԱՆՑՆԻ

Փռքրիկն Սասուն էսդումեանին

Այլեւս գրեթէ յողնած ենք զարմանալէ աղատութեան շրջանով փականքներէ պարպատած «նորութիւններուն»: Արդիութած հաւատքին վերապարձը շատ անգամ անբաժան կ'ըլլար սնապաշտ հակումներէ ու արտասահմանեան աղանդներու անարդգել թափանցութիւնն: անոնց ամէն մէջ տեսակը իր ակնկալութեան համեմատութեամբ ջանք գործադրեց, համբերութիւն սպառեց սիրաշահելու համար անկախ Հայաստանի քաղաքացին: աւելցուցէ՞ք անոնց վայ հեթանութեան վերապատճեռու կոչերը, այդ գաղափարին տէրերուն կողմէ կաղափերուած արարութիւններու ու անդին՝ ուռասական քաղաքացին աղջեցութիւնը թօթափելու քարոզներուն հետ ամէն մարզ ամերիկանով փոխարինելու ձգտում մը: Այլազանութեան առջեւ շուարած իշխանութիւններու ալ կրաւորական կեցուածքով, ամէն «նորութիւն» կայք ու կոռուսն դուաւ ու կը գտնէ Հայաստանի մէջ:

Քաղաքական մարզն ալ պատճառ չունէր այս պարմաներուն մէջ անմասն մը նայու բացուած իրախանքէն: Աւելի քան երեսուն կոռասակցութեան եւ քաղաքական կաղափերութեան գոյութիւնը որքան ալ շատերու համար ժողովրդավորութեան շափեր նշանակութիւն ունենար, կարելի էր ի վերջոյ հայաստանեան ներկային գոյութեամբ ու մամուլ:

«Ուրբաթ» «Հասարակական - քաղաքական, Մամուլթային անկախ շարաթաթեաթիւն» Մայիս 14-ի թիւն կուգայ այդ օրինակին նորագոյններէն մէկը: «Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւն կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ունականական մասն ու անդամների ու պատասխանի մէջ:

«Ուրբաթ» Հայաստանական - քաղաքական, Մամուլթային անկախ շարաթաթեաթիւն» Մայիս 14-ի թիւն կուգայ այդ օրինակին նորագոյններէն մէկը:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հոն, խաչակիր թափի մը ուսկ:

Այդ սիւնակներուն մէջ, զինանչանին քով զետեղուած է շարաթաթիւններին հարցագոյցը «Հայոց մէծ իշխան, թագաժառանգ» ու պատասխանի մէջ:

«Մեր հարցագոյցը» նորութեամբ սինակներուն մէջ ուղարկութիւններու կը գրաւէ զինան մը. ասիւծներ, ծաղիկ, «Արմէնի լիւերո» (լատինատառ) - Աղաս Հայաստան արածանապատթիւնները, տեղ գրաւած են հ

Ս. ՅԱԿՈԲ — ԼԻՈՆ

ՕԵՄԱՆ 30-ԱՄԵԱԿԻ
ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Օվին Զոքարեան,
Պ. Ալեքս Զոքարեան,
Սոնա Զոքարեան (Պէլութ),
Վահկ Զոքարեան (Պէլութ),
Տէր և Տիկին Ժաք Ալլահ վերտեան,
Տէր և Տիկին Փոլ Զարառոլու,
Պ. Ժան - Միշել Ալլահ վերտեան եւ դա-
ւակները,
Տէր և Տիկին Բենիամին Մաթուեան,
Օր. Գարին Ալլահ վերտեան,
Պ. Ալբեր Զարաքոլու,
Այրի Տիկին Նարելուչի Պօյաճեան (Սու-
րբա), Այրի Տիկին Արաքսի Տէվլէթեան
(Միացեալ - Նահանգներ), ինչպէս նաև
Պօյաճեան (Զուլյերբա), Ստեփանեան
(Պէլժիա), Այլարեան, Պետրուեան (Լի-
քանան), Կիւլպէնեան (Լիքանան), Գա-
սուպեան (Ամերիկա) Համատիէ (Լիքա-
նան), Գուուումճեան, Գրետեան (Եղիպ-
տու), Միմոնեան (Թուրքիա), Յովնան-
եան, Աւետեան (Ամերիկա) Մանամինենը
խոր ցաւոլ կը ծանուցանեն իրենց ա-
մուսնոյն, հօր, եղոր, զարմիկին, քե-
ռույրին, եւ ազգականին՝

07ին ԶՈՔԱՐԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Յունիս 17-ին,
71 տարեկանին:

Յուլյարկաւութիւնը կը կատարուի
Զորեքչարթի, Յունիս 23-ին, ժամը՝
15.45-ին Ալֆորվիլ Ս. Պօղոս - Պետրոս
Եկեղեցին

4 ոլի Կոմիտաս

ուրկէ մարմինը կը փոխազրուի տեղույն
գերեզմանատունը ամփոփուելու համար
շնուանեան զամբարանը:

Մահապր չստացողմներն կը խնդրուի
ներկայ իրեն այդ նկատի:

159, avenue de la Paix, 28300 LEVÉS

«ՅԱՌԱԶ» - Մեր ցաւակցութիւնները
Տիկին Զոքարեանի, ինչպէս նաև Սոնա
և Վահկ Զոքարեանի:

ARMENIE

VOLS DIRECTS

à bord d'avions de la Cie nationale arménienne «ARMENIAN AIR»
(Tupolev 154)

MARSEILLE - EREVAN

- 2 990 F. -

Prix Aller/Retour incluant l'assurance annulation

Aller simple 1 990 F.

Tarif enfant 1 990 F.

1 Aller/Retour tous les 15 jours en juillet août
en juillet : le 6 et le 20
en août : le 3, le 17 et le 31

LES NOUVEAUX ESPACES
1, Rue Adolphe THIERS, 13001 MARSEILLE

Tél. : (16) 91 92 55 11

Fax : (16) 91 92 55 46

Lic. 1 13 216

GRANDE FETE
CHAMPETRE

KHANASSOR

à l'initiative de la FRA Dachnagtzoutioun
le Groupe Arghoutian et la Croix Bleue Section Chaville

LE 4 JUILLET

— PARC BON REPOS —
78140 VIROFLAY (Près Place Louis XIV Nat. 10)

en l'Eglise Arménienne de Chaville
Messe Requiem pour les camarades disparus
puis recueillement sur la tombe du Prince Arghoutian
héros de la Bataille de Khanassor

Rassemblement à 13 heures au Cimetière de Chaville

◆ AMBIANCE ◆ SURPRISES ◆ BUFFET ◆ JEUX ◆

CONCOURS : Ping-Pong, Boules, Volley, Tavlou. . .

ՓԱՐԻԶ

ԱՄԱՎԵՐՉԻ
ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՅԱՂԱԿԱՆԻ Մարտիք Մայր Եկե-
ղեցոյ շաբաթօրեայ եւ կիրակօրեայ
գպրոցներու ամավերջին հանդէսը տեղի
կ'ունենայ Առաջնորդարանի «Եռուհան
Ֆրէնկեան» սրաշին մէջ՝

(15 Ծիւ Ժան, Կարլ Փարիզ 8-րդ)

Կիրակի, Յունիս 27, յաւարտ պատարագի՝

Ժողովարապետ Պ. ՅՈՒ. ՀԱՆԻԿԱՆ

Կաթողիկոսական Պատուիրակ եւ Փարիզի՝

Հայոց Առաջնորդ՝

Գիւի Ս. ՅՈՒ. ՅԱՎԵՆԻ ԱՄԵԱՆԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ
ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆԻ

Կաղմակերպուած Կապոյտ Խաչի Կր-
ոսպիլ Անի մասնաճիշճին կողմէ, Կիրակի,
Յունիս 27

Centre aéré de Quaix en Chartreuse
St-Martin - le - Vinoux

ԼՕՅՈՒ ՏԵՍԱԿ

«Intercession des Saints»

ԳՐԵՐ՝

ՎԱԶԻ Ծ. ՎՐԴ. ԻԳՆԱՏԻՈՆԵԱՆ
Սուանուլու Համար ՊԻՄԵԼ՝
Վաչե ԻԿՆԱՅՈՒԱՆ

Archimandrite

Eglise St. Thatéos

7, Campagne Perrier

13015 Marseille (France)

Գիւնը՝ 30 ՅՈՒ. + առաքման ծափքը:

SIDON TRAVEL FRANCE

présente

VOL DIRECT CHAQUE JEUDI

PARIS - EREVAN - PARIS

à 3600 F

Pour renseignements et inscriptions contacter :

34, AVENUE DES CHAMPS-ELYSEES — Escalier A, 2e étage
75008 PARIS

TEL : 42 56 40 30

FAX: 42 25 41 21

ELEVES MOORAT-RAPHAEL

présente

TACHDAHANTES

sa grande fête populaire annuelle

— ENTREE GRATUITE —

Déjeuner et dîner assurés — Musique

On va danser jusque très tard.

Le DIMANCHE 27 JUIN à partir de midi

au Collège arménien SAMUEL-MOORAT

26, rue Troyon, 92310 Sèvres

— M° : Pont de Sèvres —

Pour réserver votre table : 46 08 11 60 ou 46 20 17 71.

Toutes les dispositions sont prises en cas d'intempéries.

ՊՊՐՈՑԱՍԱԿԵՐԻ ՀԱՆԴԻՍ
TEBROTZASSERE EN FETE

Rendez-vous le DIMANCHE 27 JUIN

Spectacle réalisé par les élèves de l'école vers 15 heures

... Distribution des prix

— Chants, danse, sketches, jeux.

— Tombola et mille autres surprises.

• Dégustation de spécialités arméniennes à partir de 13 heures.

— COLLEGE TEBROTZASSERE —

1, Bd. du Nord — 93340 LE RAINCY — Tél. : 43 81 01 72.

(Accès par la Gare de l'Est, Direction Gargan, Gare de Pavillons sous Bois)

ԸՆԴՀԱԿԱՆԻՔ

Տիկին Օվան Զոքարեան,
Պ. Ալեքս Զոքարեան,
Սոնա Զոքարեան (Պէլութ),
Վահե Զոքարեան (Պէլութ);
Տէր եւ Տիկին Ժաք Ալլահերտեան,
Տէր եւ Տիկին Փոլ Զարաքոլու,
Պ. Ժան - Միշէլ Ալլահերտեան եւ զա-
ւակները,

Տէր եւ Տիկին Բենիամին Մաթուտեան,
Օր. Գարին Ալլահերտեան,

Պ. Արթուր Զարաքոլու,

Այրի Տիկին Նարդուչ Պօյանեան (Սու-
րիա), Այրի Տիկին Արաքսի Տէլեան
(Միացեալ - Նահանգներ), ինչպէս նաև
Պօյանեան (Զուրշերիա), Ստեփանեան
(Պէլժիա), Արագեան, Պետրոսեան (Լի-
բանան), Կիւլակնեան (Լիբանան), Գա-
սպանեան (Ամերիկա) Համատիէ (Լիբա-
նան), Գույումձեան, Գրետեան (Եպիվ-
տոս), Սիմոնեան (Թուրքիա), Յովան-
եան, Աւետեան (Ամերիկա) լընտանիքները
խոր ցաւող կը ծանուցանեն իրենց ա-
մուսնոյն, հօր, եղոր, զարմիկին, քե-
ռայրին, եւ ազգականին՝

ՕՇԻՆ ԶՈՒՄՄԵՍՆԻ

Ժանը, որ պատահեցաւ Յունիս 17-ին,
71 տարեկանին:

Յեղագրականութիւնը կը կատարուի
Զորեցարթի, Յունիս 23-ին, ժամը
15:45-ին Ալֆորմիլի Ս. Պօլոս - Պետրոս
Եկեղեցին

4 դիւ Կոմիտաս

ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի տեղոյն
գերեզմանատունը ամփոխելու համար
ընտանեկան դամբարանը:

Մահացր չստացողներին կը խնդրուի
ներկայս իբրեւ այդ նկատի:

159, avenue de la Paix, 28300 LEVÉS

ՅԱՌԱՋԻ ԲԱՐԳԱԽԱՑՄԱՆ

ՀԱՄԱՐ

ԸՆԴՀԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ՍԱԱՑԱՆ

ԱԻՍ - ՕՐԱՆԺԻՍ. - Պ. Քիչեան 200
Քրանչ:

**

ՄԱՐՍԵԼ - Ա. Գ. Մինասեան 200 Ֆր.:

ՏԱՐԵԿԱՆ
ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՒՄ

Կազմակերպուած Կապոյս Խաչի Կրը-
նուլի Անի մասնաճիւղն կողմէ, Կիրակի,
Յունիս 27

Centre aéré de Quaix en Chartreuse
St-Martin - le - Vinoux

ԸՆԴՀԱԿԱՆԻՔ

Կապոյս Խաչի Պանեկ-Սարուէի Աստ-
ղական Անունները ամպերցի հանդէսը տեղի
կ'ունենայ Առաջնորդարանի «Նուրհան
Ֆրէնկեան» սրացին մէջ

(15 Ռի ժամ - կոտմն, Փարիզ 8-րդ)
Կիրակի, Յունիս 27, յաւարա պատարագի,
ժամը՝ 12:30-ին,
Հովանականութեամբ՝
Կաթողիկոսական Պատուիրակ եւ Փարիզի
Հայոց Առաջնորդ՝
Գիիհ Ա. Պ. ՆԱԳԱԶԵԵԱՆԻ
Տիկին Մարինա Սոլոմոնեանցի եւ Օր.
Միլիա կը մաճեանի աշակերտ - աշակեր-
տուհիները, կը ներկայացնեն ճաշակ մը
մէկտարուան իրենց աշխատանքներէն՝
երգերով, արտասանութիւններով, պարե-
րով եւ մանկական տրամախօսութիւննե-
րով,
Մուտքը ազատ է:

ՅԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Կապոյս Խաչի Առաջնուական Սարուէի
մաճեան առթիւ իր խորին ցաւակցու-
թիւնները կը յայտնէ իր կող հօժէնի
Գաւաճեանի, Պաւակներուն՝ Տանիի եւ
Խաչիկի, ինչպէս նաև թոռան՝ Հրաշ
Խաչիկեանի եւ համայն ընտանեկան պա-
րագաներուն:

Այս առթիւ, փոխան ծաղկեպակի 500
Ֆր. կը նուիրէ Արցախի օգնութեան:

ENSEIGNEMENT
PROMOTIONNEL GRATUIT
DE L'ARMENIEN

STAGE DU 12 AU 30 JUILLET

à l'U.G.A.B. — 118, rue de Courcelles, Paris 17^e

A l'occasion de la parution de la première méthode audiovisuelle d'arménien, réalisée par Madame Hilda Kalfayan-Panossian et destinée aux écoles hébdomadaires de la diaspora, ainsi qu'à tous ceux qui désirent apprendre seuls l'arménien.

Puissent participer à ce stage tous les élèves non-arménophones de 8-25 ans souhaitant apprendre rapidement **parler**, lire et écrire l'arménien.

Le stage se déroulera du 12 au 30 Juillet, tous les jours, sauf samedi et dimanche, de 10h à 12h30 et de 14h à 16h30. Madame Hilda Kalfayan-Panossian, auteur de la méthode audiovisuelle d'arménien assurera les cours.

Des cours de recyclage sont prévus le samedi 5 et le dimanche 6 Septembre pour ces mêmes élèves.

LES RESULTATS DU STAGE SERONT PRÉSENTES LORS DU CONGRES SCIENTIFIQUE ARMENIEN MONDIAL qui se tiendra à l'UNESCO, à Paris en Septembre.

POUR LES ENSEIGNANTS D'ARMENIEN
DES ECOLES HEBDOMADAIRES

Des conférences d'initiation à la méthodologie de l'enseignement audiovisuel sont prévus en Juillet.

Une pratique de l'enseignement d'arménien par la méthode audiovisuelle viendra compléter ces conférences d'initiation données par Madame Hilda Kalfayan-Panossian.

Pour les inscriptions avant le 7 Juillet et pour tous renseignements :

Tél. : 47. 50. 97. 51 / 48. 41. 49. 37

Ս. ՅԱԿՈԲ - ԼԻՈՆ

ՕՄՄԱՆ 30-ՄՄԵՍԿԻ

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի եւ Շրջակայից Հայրապետական
Պատության կամաց առաջնորդը, Ազգ. Միու-
թեան նախագահը եւ գարշականները, Ս.
Յակոբ Մայր Եկեղեցւոյ Հոգաբարձու-
թիւնը, կը ծանուցանեն թէ Լիոնի Ս. Յա-
կոբ Մայր Եկեղեցւոյ Օժման 30-ամեակի
առթիւ հանգիսաւոր պատարագ կը ժա-
տուցուի՝ Կիրակի Յունիս 27-ին

Հովանականութեամբ՝

Գիիհ Ա. Պ. ՆԱԳԱԶԵԵԱՆԻ

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ՝
ԴԱՒԻԹ Ա. Պ. Ա. ՀԱՅԱԿԵԱՆ
Լուսաբարպետ՝ Երուսաղեմի
Սրբոց Յակոբեան Վահեի

Սկզբանի ժամեամբ ժամը 8.30-ին:

Պատարագ ժամը 10-ին:

Բարող ժամը 11-ին:

Երգեցողութիւնները կը կատարուին
Եկեղեցւոյ «Կոմիտաս» երգչախոսմբին
կողմէ, ղեկավարութեամբ՝ Պ. Յովհան-
նէս Պէրպէտուանի:

Յաւարան պատարագի՝ ժողովրդական
ժամ կը տրուի ի պատիւ Լուսաբարպետ՝
Դաւիթ Ա. Պ. Վ.:

Տեղերը Սահմանափակ ըլլալով, ճաշին
մամալցիլ փափաքողներէն կը խնդրուի
արձանագրուիլ Յունիս 23-ին առաջ, դի-
մունով Եկեղեցւոյ Դիւանաստունը:

Մասնակցութիւն ճաշի 150 Ֆր.:

ԱՄԱՎԵՐՁԻ
ՀԱՆԴԻ

ԱՆԻ Պ. ՊՈՂՈՍ - ԳՈԼՈՄՊԻ եւ ԳՈԼՈՄՊԻ
ԳԱՅՆԻԿ ՅՈՎԱՆՆԻ ՆԵՐԱՆԿԵՄԱՆ
Միության վարչականի
Կիրակի Եռամսի 27
Ժամը 16-ին

Salle Municipale de Bois-Colombes
Villa des Aubépines,
35, rue du Général Leclerc
Հովանականութեամբ՝
Գիիհ Ա. Պ. ՆԱԳԱԶԵԵԱՆԻ

Գեղարվեստական բաժին գործոցի ա-
շակերտներուն կողմէ՝ ղեկավարութեամբ
ուսուցչութիւնները՝

Տիկին Ս. ԿԱՅՑԱԿԵԱՆ
Տիկին Պ. ԵՏԵՔՃԵԱՆ

Գեղարվեստական բաժին գործոցի
աշակերտները՝ կամաց առաջնորդը՝
Տիկին Ս. ԿԱՅՑԱԿԵԱՆ
Տիկին Պ. ԵՏԵՔՃԵԱՆ

լ'Association
«T h é â t r e de la Bohème»
որ կը ներկայացնէ՝

Մա Tante de Paris
(comédie musicale)

Adaptation, mise en scène, musique,
paroles :
NAREK DOURIAN

Avec la participation de ses amis venus
d'Erevan

Zaven Abrahamian, Aram Mkchitarian,
Araik Drrikian, Lévon Gasparian,
Phirouza Kozakian, Gaané Sarkssian,
Gaané Mkrtsian.

ELEVES MOORAT-RAPHAEL

présente

TACHDAHANTES

sa grande fête populaire annuelle

— ENTREE GRATUITE —

Déjeuner et dîner assurés — Musique

On va danser jusque très tard.

Le DIMANCHE 27 JUIN à partir de midi

au Collège arménien SAMUEL-MOORAT

26, rue Troyon, 92310 Sèvres

— M° : Pont de Sèvres —

Pour réserver votre table : 46 08 11 60 ou 46 20 17 71.

Toutes les dispositions sont prises en cas d'intempéries.

Grande Fête Champêtre à Alfortville

organisée par l'Association

"HAYEM"

(Aide aux enfants d'Arménie)

LE SAMEDI 26 ET LE DIMANCHE 27 JUIN

Sous la présidence d'honneur de M. RENE ROQUET, Maire d'Alfortville
avec le concours de la Municipalité et de plusieurs associations arméniennes.

Toute la recette sera destinée aux hôpitaux, maternités, orphelinats d'Arménie
et du Karabagh

au STADE DE FOOTBALL, Rue de Toulon, Place des Goujons
(suivre le fléchage depuis le Pont Suspended, les Ponts de Charenton et d'Ivry).

PROGRAMME :

SAMEDI 26 JUIN

15 h: Tournoi de sixte séniors et vétérans avec la participation de 16 équipes arméniennes

21 h: Soirée «Khrakhdjank» sous le chapiteau

23 h: Soirée DISCO au Centre de Loisirs

DIMANCHE 27 JUIN

8 h 30: Concours de Pétanque doublettes masculines et féminines: Participation: 15 F/ per.

11 h: Marathon des «VAZORS»

Ս. ՅԱԿՈԲ — ԼԻՂԻ

ՕՐՄԱՆ ՅՈՒՆԻՑԻ

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի եւ Շրջակայից Հայրաբասկան
Պատուիքակի Փոխանորդը, Ազգ. Մայ-
թեան Խախագաւահը Եղիշ. Խորհուրդը,
Մարտէլի Հայ Մշակոյթի Տունը
լը կազմակերպեն
Հանդիպում մը
Հայաստանի Հանրապետութեան
գործական եւ գաւառի Յարուշ
ինչպէս նաև Գորսէլ, Արագեան, Խը-
տըրեան, Արեւեան, Պիպէրեան, Ճիւմ-
պիւչեան, Պիւտոն ընտանիքները
խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր,
մէծ մօր, խնամիին եւ արդականին՝
Տիկին, ԱՐՄԵՆՈՒՀՅ ԿԸԾԸՐԵԱՆԻ
(Ծնեալ՝ Էրմինեան)

մահը, որ պատահեցաւ Պոլիս, Յունիս
13-ին:
Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ
Հինգարթի, Յունիս 17-ին, Պէջողուի
Ս. Երորդութիւն Եկեղեցին, ուրիշ մար-
մինը փոխարուեցաւ Եկեղի գերեզմա-
նատունը ամփոփուելու համար ընտանի-
կան դամբարանը:
**

Ոլքացեալը այրին եր Պոլսոյ ծանօր-
Փաստ Օրէլ պամուի սեփականատէր եւ
գնահատուած հանրային դէմք՝ Արամ
Խըտըրեանի:

Այս տիուր ասքին մեր ցաւակցութիւն-
ները Տիկ եւ Տիկին Գրիգոր Համբարձու-
եանի եւ զաւակենուն, ինչպէս նաև Տիկ
եւ Տիկին Ճիւմայիշեանի:

**

Ոլքացեալ Արմենուհի Խըտըրեանի
թարմ յիշասակին, «Յանաչ»ի բարգա-
ւաճան կը նուիրին. —
Տիկ եւ Տիկին Գրիգոր Համբարձու-
եան 3000 ֆր., Տիկ եւ Տիկին Լեռն Մարտո-
ւան 1000 ֆր., Տիկ եւ Տիկին Ս. Ապուալ-
եան 500 ֆր., Օր. Սիրան Մուրատեանն
500 ֆր.:

ՄԱՐՄԵՅ

Հարաւային Ֆրանսայի Հայ Առաքելա-
կան Եկեղեցիներու Շրջ. Խորհուրդը,
Մարտէլի Հայ Մշակոյթի Տունը
լը կազմակերպեն
Հայաստանի Հանրապետութեան
գործական գործական պարագաները
ինչպէս նաև Գորսէլ, Արագեան, Խը-
տըրեան, Արեւեան, Պիպէրեան, Ճիւմ-
պիւչեան, Պիւտոն ընտանիքները
խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր,
մէծ մօր, խնամիին եւ արդականին՝
Տիկին, ԱՐՄԵՆՈՒՀՅ ԿԸԾԸՐԵԱՆԻ
(Ծնեալ՝ Էրմինեան)

LE CENTRE DE VACANCES

DE LA

CROIX ROUGE ARMENIENNE

situé sur les plages de Normandie,
ouvre ses portes durant la saison estivale
à partir du 7 Juillet pour y accueillir
nos compatriotes de tous âges.

Les enfants et les adolescents sont
admis seulement accompagnés de leurs
parents.

Pour retenir les chambres ou pour
tous renseignements téléphoner à :

NAVASSARTIAN 39 85 36 53
POHANIAN 43 37 90 69

A partir du 4 Juillet téléphoner au
Centre de Vacances 16 — 31 21 77 63

L'UNION DES ANCIENS

ELEVES MOORAT-RAPHAEL

présente

TACHDAHANTES

sa grande fête populaire annuelle

— ENTRÉE GRATUITE —

Déjeuner et dîner assurés — Musique

On va danser jusque très tard.

Le DIMANCHE 27 JUIN à partir de midi

au Collège arménien SAMUEL-MOORAT

26, rue Troyon, 92310 Sèvres

— M° : Pont de Sèvres —

Pour réserver votre table : 46 08 11 60 ou 46 20 17 71.

Toutes les dispositions sont prises en cas d'intempéries.

ՓԱՄԻԶ

ԱՄԱՎԵՐՉԻ ՀԱՆԴԵՍ

Ս. Յովհաննէս - Սկրտէ Մայր Եկե-
ղեցւոյ շաբաթօրեայ եւ կիրակնօրեայ
գործուներու ամամերջի հանրէսը սեղի
կունենայ Առաջնորդաբանի «Եռուշան
Ֆրէնեան» սրահին մէջ

15, rue Jean-Goujon, Paris 8^e

Կիրակի, Յունիս 27, յաւարա պատարագի,
ժամը 12.30-ին,

Հովանականական Պատուիրակ եւ Փարիզի

Հայոց Առաջնորդ՝

Գիհի ԱՐՔ. ՆԱԳԱՇԵԱՆԻ

Տիկին Մարինա Սողոմոնեանցի եւ Օր.
Սիրէ իշմանեանի աշակերտ - աշակեր-
տունները կը ներկայացնեն ճաշակ մը
մէկտարուան իրենց աշխատանքներէն
երգերով, արտասանութիւններով, պար-
բռով եւ մանկական տրամախօսութիւննե-
րով:

Մուտքը աղասի է:

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935
SIRET : 51027317 A.R.C. Paris

CHATEAUNEUF LE ROUGE

Parc du Château

RECITAL EXCEPTIONNEL

Araxie DAVTIAN

(Soprano)

Au piano Vladimir Klevke

MOZART, SCHUBERT, VERDI ET KOMITAS

Dimanche 27 Juin à 20 heures 30

Châteauneuf Le Rouge, à 10 km. d'Aix,
N7, direction Nice

ՏԱՐԵԿԱՆ ՔԱՂԾԱՆԴԵՍ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Կը-
ուպիլ Անի Մասնաճիւղին կողմէ, Կիրակի,
Յունիս 27

Centre aérien de Quaix en Chartreuse
St-Martin - le - Vinoux

EREVAN

ՎԻԱ ԱՐՄԵՆԻԱ

- 56 40 40 -

ABOVIAN 14

hotel Yerevan

VIA ARMENIA organise en Armé-
nie des excursions avec guide dans
des sites sélectionnés pour leur beau-
té et leur intérêt historique.

N'HESITEZ PAS
A VOUS ADRESSER
A SES SERVICES
DES VOTRE ARRIVEE

DATE A RETENIR

Samedi 9 Octobre
D I N E R - D A N S A N T

C A P A C L U B à Alfortville
organisé par la Croix Bleue,
section Hélène Puzant d'Alfortville

20h30 : Memories in Black and White
d'Ara Sahiner (1987)
Shaved Legs
de Bill Ohanesian (1981)
Hour of the Gray Horse
de Nikol Bezjian (1984).

Jeudi 24 Juin
14h30 : Zareh
d'Amo Bek-Nazarov (1926)

17h30 : Machina

de Vartkes Cholakian (1967)
Jeux
d'Edgar Baghdassarian (1990)
L'Arménie soviétique
de Kraslavski (1924)
20h30 : 588 Rue Paradis
d'Henri Verneuil (1991).

Rendez-vous le DIMANCHE 27 JUIN

Spectacle réalisé par les élèves de l'école vers 15 heures

. . . Distribution des prix

— Chants, danse, sketches, jeux.

— Tombola et mille autres surprises.

• Dégustation de spécialités arméniennes à partir de 13 heures.

COLLEGE TE BRO TZASSERE

1, Bd. du Nord — 93340 LE RAINCY — Tél. : 43 81 01 72.

(Accès par la Gare de l'Est, Direction Gargan, Gare de Pavillons sous Bois)

SIDON TRAVEL FRANCE

présente

VOL DIRECT CHAQUE JEUDI

PARIS - EREVAN - PARIS

à 3600 F

Pour renseignements et inscriptions contacter :

34, AVENUE DES CHAMPS-ELYSEES — Escalier A, 2e étage
75008 PARIS

TEL : 42 56 40 30

FAX: 42 25 41 21

፲፻፭፻፯

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ
ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ,
ՄԱՄՈՒԼԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ, ՆԱԽԱՐԱՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ԱՐԱՄ ՍԱՖԱՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

Հ. ա ի՞նչ կ'ասէիիք արտգործնախարա-
բուրեան պարզած պատկերի ու գործու-
նէութեան լնիքացքի մասին :

Պ. - Երբ ես եկայ նախարարութեան,
արդէն բաւականաչափ սկզբունքային քա-
ղաքական պահեր էին կայացել, ար-
տաքին քաղաքականութեան համար : Ընդ-
հանրապէս եւ նախարարութեան համար
մասնաւորապէս : Առաջին տարում կային
անշուշտ նուաճումներ, ձեռքբերումներ,
բայց նաև թոյլ էին տրուել տատանումներ
եւ շեղումներ : Առանձին հարցերում
եղել էին սխալներ : Եղած փորձառու-
թիւնը հնարաւորութիւն էր տուել որ

Հ. - Մանաւանդ այսօր, Երբ Հայաստանի ժողովրդի եւ սփիւռքահայութեան համար անշափի կարեւոր է ապակուսակցական լրատուութիւնը:

Պ. - Այս, մի կողմից քաղաքականա-
դերծ լրատուութիւնը, բայց միւս կող-
մից՝ լրատուութիւնը ինքնին քաղաքա-
կանութիւն է: Եւ այն ինչ չես կարող ա-
սել ճակատ առ ճակատ, կամ բանակցու-
թիւնների սեղանի շուրջ, էլ չեմ ասում՝
ուազմաճակատներում, կարող ես հասա-
րակական գիտակցութեան վրայ աղբեկով
անել եւ հասնել նպատակակէտին: Այդ
իսկ պատճառով, լրատուութիւնը եւ
մասնաւրապէս լրատուական վելրուծու-
թիւնը եւ քաղաքական մեկնարանութիւնը
այսօր մեղանում շատ կարեւոր քաղաքա-
կան նշանակութիւն ունեն: Ողջ խնդիրն
այն թէ այն ում է ծառայում: Եթէ ծա-
ռայում է նեղ, խմբակային շահերի, ու-
րեմն արդէն վաստ ու վնասաբեր է, քանով
հասարակութեան միայն մէկ, սահմա-
նափակ մասի շահերին է ծառայում:
Եթէ ծառայում է հաւաքական շահերին,
որ մեղմանում ընդունուած է ասել՝ պետա-
կան աղբային շահեր, ապա այն անշուշտ
նպաստաբեր է աղբային գիտակցութեան,
հասարակութեան մէջ պետական մտա-
ծողութեան ամբապնդմանը: Հասարակա-
կան շահերը, ըստ իս, պիտի անպայմանո-
րէն ներդաշնակուին. պետականութեան
գործունէութեան հետ:

Հ. Այս ամենից կարելի է եղալ կանաչներու որ արդեօք հետաւոր չի՞ նախարարութեան ոլորտում մի համակենտրոն լրատու կենտրոն ստեղծել, որպէսզի դայզն - ինչ, դիւրացնենք սփիւրքահայ գանգուածային տեղեկատուական միջոցների գործունեաւթիւնը, որն իր հերքին ենթադրելի է ուղղակի կապով նաեւ ըստ փիւրքահայ քերքերի հայաստանեան քղթակիցների անհրաժեշտութիւնն այսակովիու միջոցով : Մինչ այժմ այդպիսի չկան : Սփիւրքահայ մամուլը իր լուսաբանումներն անում է ըստ Հայաստանի քերքերի լրատութեան եւ լրատուական գործակալութիւնների հաղորդումների : Խևկ վերջին շրջանում Արտաքին նախարարութեան առընչակից Խնդիրներին անդրադանալիս օգտագործում է ձեր անցկացրած նեպահաւաքների տեղեկատուութիւնը նաեւ տեղեկատուական վերլու...

Հ . - Նկատի առնելով նախարարութեան
փորձառութիւնը, անդքադառնանք ձեր
իսկ ենթակայութեան ոլորտին, քանի որ
այն հաւարակայնութեան հետ կապերի
եւ բաղաբականութեան խնդիրների շօշա-
փողն, արծարծողն ու բարձրացնողն է:

Պ. - Ընդհանրապէս հասարակական առնչութիւնները կամ մասմուլի ծառայութիւնը որպէս կանոն, ժողովրդագավար հասարակայնութեան յատկանիշ են: Այս-ընդհանրապէս հասարակական մեջմ ասած «քիւրիմացութիւններ», իրականանում նպատակային, լրագրային, միտումնաւոր կարծիք ու դիրքորոշումներ:

Պ. Հասարակայնութեան հետ կապի երի
կենտրոնին առընթեք գործում է մամուլի
կենտրոն, որտեղ հաւատարմագրուած են
հայաստանեան եւ աշխարհի այլեւայլ
երկրների խոչոր եւ համեմատաբար ոչ
խոչոր լրատուական ծառայութիւնների,
թերթերի աւելի քան երեք հարիւր լրա-
գրովներ : Այսօր Հայաստանում աշխա-
տում են աշխարհում յայտնի գրեթէ բո-
լոր լրատուական գործակալութիւնների

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ՓԱՌԱՏՈՒԵԼ

«ԱՆԴՐԱՆԻԿ»

Հայկական ժամանակակից պատմութեանը գործառնութեանը կազմութեանը կապահովութեանը բացութեանը 1928-ին Ֆրանսիայի մէջ պատրաստուած այս գործով որոնք գլխաւոր դերակատարն էր Ա. Շահիսաթունին : Սեւ - ճերմակ ու անխօս , 60 վայրիկեաննոց այս ժամանակակից հետաքրրքական գործ մըն է ոչ միայն ազգային հերոսին կեանքը պատկերացնելու առաջին ջանքը ըլլալու հանգամանքով . հետաքրրքական են յատկապէս այն տեսաբանները ուր կը ներկայացուի Անդրանիկի մանկութիւնը գեղջկական շրջանակի մը մէջ՝ արտի աշխատանքով , գիւղական գործոցով , անոր վարժապետին կիրակարուի եւայլն որոնք զրեթէ վաւերագրական արժէքով կ'ընկալուին :

Ասոնցմէ զատ , ժապաւէնը տեսարժան
է նաև այն յատկանիշով որ Փրանսական
աշխատանոցներու մէջ վերանորոգումի
եւ գոնաւորումի գործողութեան են-
թարկուած է . ատիկա մէծապէս աւելցու-
ցած է գործին ինքնատպութիւնը , վկա-
յելով հնութեան ու թէքնիքին յաջող
միաձուլումին մասին :

«FAMILY VIEWING»

Առաջ բարեկամ արքանաստիք բարձր
մշն է որ կուզայ Գանհատայէն։ մասնակ-
ցած էր նաև Փարիզի 1987-ի Հայկական
շարժանկարի փառատօնին։ Անոր ժապա-
էնները արդէն հայկականէն շատ աւելի
լայն շրջանակի մը մէջ տարածած են
ծագումով եղիպատճայ արուեստագէտին
համբաւը։ Այս իրողութեան նորագոյն
մէկ ապացոյցը պէտք է նկատել այն, որ
ինչպէս ծանուցուած է ներկայ փառատօ-
նին ժամանակացոյց — գրքոյին մէջ,
Փարիզի «Ժէս ու Փօմ» թանգարանին
մէջ, Նոյեմբեր 16 - Դեկտեմբեր 30 տեղի
պիտի ունենայ Ա. Էկոյեանի գործերուն
մէկ յետնահայեացքու։

Վերադասոնալով յիշուած ժապատէնին,
վլտահաբար փառատօնին ամէնէն կարե-
ւոր գործերէն մէկն է, շարժանկարի ինք-
նատիպ լեզուով ու դիմելու խորութէկ
կարողութեամբ։ Անցեալ ու ներկայ փու-
լերուն ընդմէջէն կը հակադրուին արմե-
րիկեան ու հայկական դիմերը ընտանե-
կան կապերու։ Գլխաւոր հերոսը ամերի-
կացի հօրմէ ու հայ մօրմէ ծնած երիտա-
սարդ մըն է որ մօրը մեկնուամէն ետք արմ-
բողջութին ապրելով հանդերձ ամերիկեան
ընտանիքի մը պայմանները ու հօրը մեր-
ժումը, կը յամառի անկելանոցէն փրկել
ու իր խնամքին առակ առնել մօրենական
մեծ մայրը։ Այդ նպատակին համենելու

թղթակիցներ . այդ թւում սիրոքահայ
թղթակիցներ , «Հորիզոն» հեռուստա -
ընկերութիւնից , «Փիտանեան» ուստիօ
հաստատութիւնից եւայլն :

Պ. - Ի հարկէ, ոչ Ես՝ կարծում եմ որ
Սվիտոքի հայ մամուլը իր բացատրելի
հարցերով հանդերձ մեծ ուշացումով է
անդրագառնում հայաստանեան կեանքին,
քաղաքական, տնտեսական իրադրութեա-
նու։ Մեծ ուշացումով, երբեմն էլ միջ-
նորդաւորուած կապով։ Եւ չեմ կարծում
որ այս կերպով մենք մեր օգտակառու-

ների հրապարակման եւ աշխարհին ծառ-
նօթացնելու գործին։ Եւ կարծում եմ
որ այս մեծ թերացումները չտկելու
համար պիտի նախաձեռնող լինենք եր-
կուստեք։ Այն ինչ հիմնականում ծախսա-
լից է, կապուած նախ եւ առաջ կապի
միջոցների ստեղծման հետ։ Այնուհան-
դերձ, համոզուած եմ որ այնժամ երբ
գիտակցուի այս գործի կարեւորութիւ-
նը, Հայաստանի կառավարութիւնը եւ

վուլերովկը հիւսուի ժապաէնը,
տումին ընդէլուզուած հեռատես
տեսոյցին, տեսազբութեան կիրքին
մաժակարգակ ու վարչետ օպտա
ծումով, որպէս ամերիկեանին յայտ
ներկայութիւնը. ներկայութիւն որ
կալբութեան ազգակն է յանուն զգ
կանին մղուած սփայքարին մէջ:

Օրուելառը այս ձիւղին մէջ հայլական նին տիրած նորագոյն տարածքներուն լաւգոյն բանքերն է Ա. Էկոյեանի դորձ

«ԳԱՐՈՏ»

Դիտելէ ետք Ֆրանգչ Դովլաթեանի պատմականը, վստահաբար շատեր թիվ ծաղով մը յիշեցին Եղեանի Նիւթով արժանկարի արտադրութեան չգոյութեան հեղինակաւոր կարծիք մը որ յու կայի ամենահասարակ ապրանք արտադրութիւն մը որպէս այդ ներկայացնել չանքով ասպարէզ իջած էր :

«Կարօտ»ը, ինչպէս անթարգման
այլ այնքան հարուստ խորքով այդ բա-
կը բանայ անպատճելի մեր այխա-
1915-էն վերապրածի մը սիրտը ին-
փոխարինելու անկարողութեան ու 19-
1940-ական թուականներու ստալին-
վարչաձեւին ստակ «ծաղկած» Հար-
տանի իրավանութեան բախումէն ծնած
դործը: «Կարօտ»ը թափիծին, անկը-
թին, երդիծականին յաջող միաձուզու-
կուտայ ողբերգականը որ մեզի մնացա-
է գրեթէ միշտ:

Նաբար մասնակցութիւնը պէտք է նպա
արեւելեան կամ աւելի ճիշդը հայ
տանեան մօտեցումներու։

Աղատութեան չունչէն ծնած առաջ
դորձերէն է ան (1990), հիմնուած՝ Ան
Քոչարի համանուն վիրաբեկին վրայ։ Ան
կունենանք Հայաստանի տաղեապեր
ասպարէզ կարգալու ամէնչն աղուակ
ու ամէնչն աղղեցիկ միջոցը ուր արուե
տի այս ճիւղով հպարտ, ուրախ Ալլ
աղուոր առիթ մըն ալ կուսայ մեղի։

Սփրիոքում պիտի ընդհանրապէս չափ
զեն, որովհետեւ սա հատուցուղի
է, համագույշին նշանակութիւն ունի
ինդիր: Այս առումով մեր արածը քիչ
իսկ Հայաստանում իսկապէս մաս
ի տարրելութիւն նախկին միութեան
բազեառութիւնների, չորրորդ իշխան
թիւն է: Այսօր մեզանում ընդդիմութ
մամուլը շատ աւելի կազմակերպուած է
քանի պետական լրատուութեան միջնորդեան
Ոչխնչ, սա եւս ապացոյցն է մեր պետու
թեան իրաւ ժողովրդավարական աշխար
հահայեցքի:

թիւն ընձեռել որ մամուլն անվայտ
աշխատի : Քանդի ուժեղ մամուլն է ուժ
ժողովրդավար պետութեան յատկանի
և այն պիտի առաւել խորացնի մեծանու-
արդէն ժողովրդավարութեան հիմքերը
Նոյնիւ հաւասարապէս վերաբերութ-
Սփիւռքի մամուլին . . . :

98088'

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ
ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ,
ՄԱՄՈՒԼԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ, ՆԱԽԱՐԱՐԻ ԵՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ԱՐԱՐ ՍՈՒՐԵՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

(Բ . Եւ վերջին մաս)

Հ . ~ Ասացիք որ կուսակցական մամուլը որը Փինանսապէս աւելի հզօր է, ուրիշն՝ աւելի նկատ, քնականարար աւելի կազմակերպուած։ Եւ ի հակադրութիւն սրանց, պետական, կամ կարելի է ասել իշխանամկու մամուլը գրեթէ ամենայն ինչով է զիջում ընդդիմադիր մամուլին։ Դուք արդեօք այս հակասութեան մէջ չէ՞օ տեսնում ժողովրդավարութեան խախտում։ Եւ եթէ ազգային գաղափարաբնութիւն ենին սերմանում, արդեօք պէտք չի՞ պետականօրէն նեցուկ լինեն այն մամուլին, որն իր գործելակերպում նպատակային է ազգային պետականութեան կայացման։

Պ. - Շատ կարեւոր խնդիր էք շօշառվում: Աշխարհում քիչ կայ երեքուկէս միլիոն ժողովուրդ ունեցող երկիր, որտեղ հրատարակում են շուրջ 100 թերթեր, օրաթերթեր, հանդէմներ եւայլն: Ես կարծում եմ որ ժողովրդավարացման բուռնալիքը բերեց սրան: Ժամանակ է պէտք որ ամէն ինչ իր տեղն լընկնի: Վաստահասուս իս ուսւ ժամանակն. ո.ս. իսկը - չոսս

Հ. 4 Տիաչու այսօր ուղարկել է ու ալ-
մանօրինակ հաղորդաւմներ :

ի թիվ ձեւաւորող : Բայց ժամանակ է պէտք : Իշխանութիւնները կարող էին պարտադրուած խայջը կուլ տալ եւ ամբողջատիրութեան աւանդովթիւններով զնալ ընդդիմադիր մամուլի ստեղծման, առհմանափակման ճանապարհով : Կարող էին, բայց չգնացին : Եւ երբեք չեն զնայ : Որովհետեւ այս մամուլի առկայութիւնները երբեմն պատահող անճշտութիւններով, բայց այս վիրաւորանք պարունակող հրապարակումներով հանդերձ, իսկական ժողովրդական այն հէնքն է որի վրայ պիտի պետութիւն ստեղծենք եւ հասարակական գիտակցութիւն ձեւաւորենք :

անծաղղիրդ անհզութիւնների համար -
որոնեմ անշուշտ գիտէք, շատ են մեր
մամուլում - պատասխանառութեան
պիտի ենք-արկունն օրինազանց լրազրող-
ները, քերքերը, եւայլն։ Բայց կարծես
թէ պատասխանառութիւնից խուսափե-
լու միջոցներ ել կան, այսօ։ Ի հարկէ, ոչ
ըստ յիշեալ օրէնքի։ Դուք գտնէ կարծում
էք որ եղածներն ել - մէկ - երկու բա-
ցառութեամբ .. ֆիչ, շատ ֆիչ են քոյլ
տրուած օրինախախտումների եւտ համե-
մատած։ Նոյնիսկ պետական գաղտնիք-
ներ եւ մարտավարական յօյժ կարեւոր
նշանակութիւն ունեցող կրապարակումներ
ու բարուեզազրումներ են "բացայայտուել"
եւ յատկապէս ընդդիմադիր մամուլում։

պէս բացատրելի խնդիր էք չօջախում : Անկախ ես այն կարծիքն ունեմ, որ խռաքանչիւր անձտութեան, վիրաւորանքի, սադրալից բովանդակութիւն պարունակող հրապարակման համար հեղինակը պիտի պատասխան տայ : Բայց օրէնքով, սահմանուած կարգով : Գոնէ իմ յիշողութեան մէջ թարմ են մի քանի դաստական գործեր, որտեղ շատ հեղինակաւոր մարդիկ, պատգամաւորներ, նաև պետական պաշտօնեաներ, հասարակական - քաղաքական գործիչներ ստիպուած էին հրապարակաւ ներողութիւն խնդրել, հերքում տալ թոյլ տրուածի՝ վիրաւորական բովանդակութեամբ հրապարակումների համար : Հիմա կարծում եմ որ ոչ թէ արգելակել է պէտք, ոչ թէ արգելակիչ միջոցներ են պէտք, այլ յասուկ օրէնդըրութիւն, որ ցաւօք, մեղանում դեռ մշակուած չէ :

Հ. - Այնուամենային, մամուլը քաղաքականութիւն է, քաղաքականութիւնը՝ մամուլ։ Եւ այդ տարունդ, տարունդի քաղաքականութիւնը Սփիռք գուրս է ցերում Եւ Հայաստան ներմուծում մամուլի միջոցով։ Այսուել առանք է տանքային տեղեր։ Եւ աւելի յաճախա- դէպ նախարարութեան վարած քաղաքա- կանութեան մասին կը տեղեկացուի հա- մայն հայութեանը։

Տեսակցեցաւ
Ա. Ա.

ԳԵՂԺԻՈՅ
«ԱՐԲԱԿ
ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ»
ՀԱՅ ԸՆԿԵՐԱՅԻՒՆ ԿԵԴՐՈՒՆԸ

Յունիս 11-ին, Պելժիայ Հայուրիսելը
Թրիւսէկի մէջ բացումք կատարեց «Արքակ
Մխիթարեան» հայ ընկերային կեդրոնի
ցուցատախտակին։ Մեծարանի աճակ մը
որ, եթք ուրիշներ կը վայելէին իրենց
հանգստեան կոչումը, ինք կը պայքարէր
իմիրընկալման կեդրոնի մը ստեղծման
համար։ ի նպաստ այն բազմաքիւ հայ-
քենակիցներուն, որոնք տասը տարիէ
ու վեր սկսած են գաղքել Պելժիա, նաեւ
ենդրոնի մը որ ծառայէր իբր վայր «հին»
ու «նոր» Պելժահայերու միջեւ հաղոր-
դակցուրեան։ Արքակ Մխիթարեան՝ ծա-
նօթ եգիպտագէտ, եղած է Պելժիայ Հա-
յերու Խորհուրդի եւ Կոմիտէի նախազան։

Հայկական Ընկերային Կեդրոնի պատմութիւնը ծնունդ առաւ տասնեակ մը տասնիներ առաջ։ Այդ չքանին - 1980-ին կահալ - Թուրքիոյ հարաւ - արեւելեան Երբանաք եւ Սիլորի գիւղերէն Հայերու էպի Պելիխա գաղթը թափ ստացաւ։ Առողջ ընդհանրապէս 5 - 6 զաւկի տէր մատանիքներ էին, յաճախ թրքախօս կամ քրտախօս։ Ընդպատաշելով լինկերային արցերու օդնական Մարի Պեղիրձեանի հաստարկութիւններուն, Արքակ Միհեթարեան հաստատակամ պայքար կը մզէ թելժահայերուն անտարբերութեան եւ լարանումներուն դէմ, որ առ այդ, իր գործումնէութիւնը սահմանափակած էր հիւրընկալման անկազմակերպ քանի մզարժումներով։ Իր մզումով է որ գալութը կ'որոշէ հիմնել, 1983-ին, լինկեառային կեդրոն մը, որ կը կոչուի ապաստանեալ հայրենակիցներու հիւրընկալումը համակաչափելու։

Սպազմը շրջապատ, բարձրածարքար, քառայիշն կլուայ, նիւթական միջոցները սիստ սահմանափակ են եւ յարակայ անձի պաշտօնը մինակը կը կատարէ Յաս- իկ Գույցում ճեան, որ այսօր Կեդրոնին պատուախանաւտուն է: 1987 Մեպտեմբե- րին, Կեդրոնը իրեն այնքան թանկ թիւուա- ծինը կը ստանայ Նիւ ։ Եորքի Հայուարտ թարակէ օգեան Հիմնարկէն, որ իրեն տարեկան 3000 տողարի օգնութիւն մը կը առաջմանէ, երեք տարուան շրջանի մը հա- բար:

այն կազմակերպութիւններէն՝ մէկը, որ
լը տանի ամէնէն գործնական եւ արդիւ-
աւաէս գործունէութիւնը՝ հայկական
կեանքի առումնվալ, Պելժիոյ մէջ։ Ամե-
այն հարմեսառութեամբ։ Կերպոնք հա-

ապատուած է պղբիւսէլեան Սէն - Ժոռ թաղի
առունենքն մէկուն մէջ, ուր համախմբը-
ւած են, տասը տարիէ ի վեր Անատոլուէն
հասած հայ ընտանիքներ, արաբական եւ
ասորի - քաղտէկական թաղերու խաչմե-
ռուկին, որոնք զարմանալի դրացնութեան
մը մէջ են Եւրոպայի Հասարակապետու-
թեան արդիական շէնքերուն հետ :

ու մշակոյթը այն մանուկներուն, որոնց
ծնողները՝ մեծ մասամբ թրքախօս կամ
քրտախօս, երբեք առիթը չեն ունեցած
ոչ սորվելու եւ ոչ ալ խօսելու իրենց
մայրենի լեզուն։ Եւ այս կը յաջողի։ Կեղ-
րոնին «Սեւան» դպրոցը, զոր կը գեկա-
վարէ Օր. Հոփիսիմէ Գարսագաշեան,
1992-ին ընդունած է չուրջ 90 աշակերտ-
ներ (79 աշակերտ 1991-ին), բաշխուած
7 դպասարաններու մէջ ըստ ուսման չորս
մակարգակներու, ԱԲԳ-էն մինչեւ Զա-
բենցի բանաստեղծութիւնները, անցնելով
Հայոստանի աշխարհագրութենէն եւ Մա-
միկոնեաններու պատմութենէն։ Ուսու-
ցիչները երիտասարդներ են, պատրաս-
տուած Միջին - Արեւելքի մէջ։

բէն, Կեդրոնը ունի նաեւ Համբակարգիչի
դասեր, հայկական երգի, պարի եւ երա-
ժրչութեան դասնթաղքներ, նկարչու-
թեան եւ պլիխուածի աշխատանոցներ
եւայլն . . . , զորս կը վարէ Արքակ Սլսի-
թարեանի անխոնջ եւ ժպտաղէմ կինը,
նաեւ «պարտականութեանց զպրոց» մը,
որ կը գործէ զպրոցական ժամերէն ետք,
պելժիական վարժարան յաճախող նախ-
ական եւ երկրորդական ուժման աշա-
կերտութեան համար :

Ի Հայրիկ, Երբեմն, պատասխանառուն-
երուն եւ ուսուցիչներուն անհրաժեշտ է
որոց քանիական լազարեան թիւ է

ԳԱԶԱԼՍԻ ՊԱՐԱՑԱՆՈՎՀԵ^(*)

Հայլական շարժանկարի փառասօնի
դուզահեռ լոյս տեսաւ նաեւ Ա. Պարս
ճանովի մասին ուշադրաւ հատոր մը, ծա
նօթ լրադրող ու արուեստագիտին բա
րեկամ Փաթրիք Գաղալսի հեղինակու
թեամբ։ Հատորը կը պատկանի «Cahie
du Cinéma» յի «Հեղինակներ» շարքին։
Փ. Գաղալս որ 1986-ին ծանօթացած
Պարաճանովիին, ունի նաև ժապաւել
բեմադրիրին մասին։ Հատորին նախապ
նին մէջ ան լայնօրէն կանդ կ'առնէ ա
ւեստագիտին թիֆլիսի տան մէջ տե
ռնեցած հանդիպումին վրայ, չեսել
թէ «այդ հանդիպումը ապրիլ գիտնա
դաս մըն էր Արեւելքի երանակներուն
Ապա կը խօսի Պարաճանովի ծրագիրն
ըուն, արտասահմանի մէջ դասած
զութեան, ժողովրդականութեան մասի
Գեւորկ առաջնորդ ։

Իրքը առաջին գլուխով կը տրուի և
ամկան ընդարձակ կենսագրական ժը,
յաջորդէ հարցազրոյց մը ուր Պ
րածանով կը պատմէ իր մանկութիւնը
շարժանկարի աշխարհէն ներս մուտքը

Անջատ գլուխ մը յատիցուած է ան-
արգելափակման շրջանին, կրած հար-
ծանքին, իր խակ արտայայտութիւններ
մէջը բուռմաներով. բանտի կեանքին մաս-
ան կը պատմէ. — «առանց այդ փոք
ուուրեան կեանքս ցնորդ մը պիտի լ
լար . . . : Այդ աշխարհին մէջ են կապ-
ծելի օտարական մըն էի: Բանտարկու-
ները կրնային իրենց կրունկներուն վո-
ժամերով առանց շարժելու նստիլ:
Վայրկեան մը խսկ չեմ երեար անշ-
մնալ: Այս տարբերութեան պատճա-
փորձեցին հաշիւս մաքրել. կը կարծի-
քէ կը ծաղքեմ զիրենիք: Այսուհանդի-
ի վերջոյ ընդունեցան զիս: Զիս ծեծա-
վիրաւորած, զիլուս զարկած ըլլանի-
համար կը դատապարտեմ զիրենիք, բա-
երախտապարտ եմ իրենց որովհետի ո-
խարի մը բացին իմ առջեւ: Բոլոր ժ-
ժապաւենները լինին ու կրակ բաներ
նամբարանին կեանք. կոչուածին քոյ»:

Յաջորդական բաժիններու մէջ տրու-
են այլ հարցազրոյցներ, Պարտաճա-
գործերուն մասին վերլուծումներ, լ
վերջաւորութեան գետեղուած է արտա-
րութեան ժամանակադրութիւն մը (195-
1958):

(*) SERGUEI PARADJANOV, *Paul Cazals*, «Cahiers du Cinéma», 172 pag.
140 F.

զեքանուութիւն՝ կարենալ պատպանեան
համար գլուխ հանուածը, համրդի ծանողները,
ծնողները, որպէսզի իրենց զաւակները
զրկեն կեղուոն։ Սակայն կը բաւէ ների
գտնուեիլ փոքրիկ հանդէսներու, ինչպէս
Մաշտոցի կամ Վարդանանց տօնին,
բաւէ տեսնել անուշիկ մատղաշ երախ
ներ, որոնք քանիի մը տարի ստավ փ
դային Անաստոլուի խորերէն, այսօր
բենց սլուջն, կրակոս այտերով կ'արտ
սանեն «Քաջ Վարդանին թռոն եմ և
հասկեալու համար թէ Կեղուոնը շահ
է զբաւը։ Հայ մշակոյթը կը ներառի
մանուկներու որոնք այլապէս անհար
պիտի մնային անոր։

Կեղբանին միւս դերն է չափահատներն եւ գործառաւումը (Փրանսերին եւ Հայերի գասեր) եւ ընկերային օժանդակութիւնն այս մէկը կարեւորութեան շատ ամեն մէծ ծաւալ ստացաւ, երբ թուրքիա եկող հայրենակիցներուն, այսօր, պատ է աւելինալ նաև Հայաստանի Հանրապետութենէն եկող ապաստանի թեկինածներու կարեւոր թիվը: Օրէ օր կը բացի նաև դիմումները «Արքակ Միթթարիս» հայ ընկերային կեդրոն» ին, որ նիւթ պէս կը տորեայ ջարքաչօրէն եւ որու պիտի ձէն մշտական հարց մընէ: Սակայն քայլույթի գիտակցութեան եւ համակառնութիւնի կը զոյտ առաջ այսօր, Պետքիոյ հայ

Համայնքի յարագութեր կազմակերպութեան հարածածէ : Համայնք մը որ կ'ապրի փոխանցումի ըրչան մը : Ի հարկէ, «Քաղաքնենի Պետքահայու» մը, ծաղկաւոր, երկար փէշով Շըրմաքցիի մը և երկաստարդ Երեւանցիի մը միջեւ հազորութեանը միշտ ալ դիւրին չէ : Հոդէ ի պատթիւնը միշտ ալ դիւրին չէ : Համայնքի կեղրանքը ջերմ ու կենսունակ վայր, կեղրանքը ջերմ ու կենսունակ վայր, մարդէ ըլլալ հանդիպումի եւ փոխ-լուսաբերութեան տարածք տարրեր հորիզոններէ հասած Հայերու միջեւ :

ԵՐԿՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԶՔԵՐՈՒՆ ՆԱՅԵԼՈՎ

ՊՈԼԻՄ 1958
1960

ԱՐՑԱՍԱՆՈՂԻ ՄԸ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԸ

ԺԲ.

ՍԱՐԳԻՄ ՊՈՂՈՍԵԱՆ

Դրողի մը համար, փորձագրութեալը լրաց լուսակը, ուր ան կը բացայացէտ «իր» աշխարհը: Հոն կը լուսաւորուի իր գեղարուեստական արտադրութեալը, կը աշխածուին իր տեսավիժաներն ու զարգաֆարները: Իսկ բացառիկ պարագաներու, փորձագրութեալը գեղարուեստական դործի հիմքը, նախարանը կը դառնայ:

Յակոր Կարապենցի «Երկու աշխարհ»ը (Blue Crane Books, Cambridge, 1992) հեղինակին ուժերորդ գիրքն է: Հոս իմբըւած են, 401 էջերու մէջ, նախօրօք մասմուլ մէջ հրատարակուած գրութիւններ, որոնք «Երկու աշխարհ»ի կը պատկանին: Հայկականը եւ ոչ - հայկականը: Մեկնաբանութիւնը մերն է, բայց անչուչտ այդ երկու աշխարհները ի ընէ ընդելուզուած են, քանի որ իրարու փոխներթափանցած են: Այսպէս, ինչպէս որ Կարապենցի արձակին մէջ երկու աշխարհները կը գոյացին՝ թիմաներու, հերեւներու, գաղափարներու, ոճի եւ մտածելակերպի առում:

Ինչպէս նշուած է նախարանին մէջ, գրութիւններին (փործ, գիրքաբանակ, գրադատութիւն) մասմար պարագայական բնոյթ ունին, ոչ թէ նիւթի, ալլ յաշցումի իմաստով: այսինքն, աշխարհ եկած են յոթելեանի մը, բանախօսութեան մը կամ նամանորինսկ երեւոյթի մը ունիթու, եւ այդ իսկ պատճառու այդ կնիքը կը կրն: Երեւու չահաւոր՝ կ'ըլլալին, եթէ հեղինակը «Ճպտէր կատարելութեան» եւ աշխատէր խուսափի երեւեն նիւթու - ուղ գաղածանօթ ուղիներէ:

Սակայն, պէտք է ընդգծել, որ գիրքը հաճոյքով կը կարգացուի, յատիսպէս իրքի կամուրջ, երեւու ուղեցոյց՝ մէր (եւ ոչ մայան մէր) գրականութեան մէջ շարժելու պահուն: Հաւանարար, յաջորդագյուն կատրներէն են անոնք, որ կասունին մէր ժամանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ուր Կարապենցի հետու կը մնայ ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ուր Կարապենցի հետու կը մնայ ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր, որ հին թէ նոր, գաևական կամ կիսալասական անուններու պարագային ընթերցողը կը գտնէ անոցո, որ կազմ համանակակից հեղինակներու հետ, անոնք ամէն յուղով ձայնէ, երբ գործ ունի վահէ Օչականի, վեհանոյ թէքեանի, Հրանդ Մաթեւոսեանի, Մկրտչ Համեանի, Կարպիս ծանճիկեանի հետ: Այսուհանդերէ, ասիկա չի նշանակեր

ՀՆԴՀ. ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐՈՒ

ՄՐՅՈՒՄ

ԴԱՂԱԿԻ
ԴԱՂԱԿԻ

հասարակութիւններուն մէջ: Բարի օրինակ կուտայ մեզի: Բերկրախ օր մըն է որ կապրիք: Ալ լազքեմ իրեն առաջ ու իրավ կիսենք որպէսզի միշտ շարունակէ, առանց յագնելու, իր ընթացքը:

Հացկերոյթի սկիզբը Մարտէլի շայ կաթողիկէ համայնքի ժողովրդապետը՝ Աստիճանի Վոլ. Սարուին ողջոյնի եւ ըստ առաջարկութեան խօսք ըստաւ բոլոր ներկանուուն: Արամ Շեխիկեան մէր ժողովրդապետութեան համար կը ներկայացնէ «Հայութիւնը», ըստաւ գարդապետը, եւ ուսախ ենք որ այս օրը, Հայրերու նորուած օրը, զինքը կը պատուենք, ու աեցցոց՝ «Հայաշանը որ կը ստանայ մեր քրիստոնութիւնը», ըստաւ գարդապետը, եւ ուսախ ենք որ այս օրը, Հայրերու նորուած օրը, զինքը կը պատուենք, ու աեցցոց՝ «Հայաշանը որ կը ստանայ մեր քրիստոնութիւնը»:

Արամ Շեխիկեանի տարիներու ուղեկից եւ գործակից ընկերներէն՝ Ժաք Գամպարեան, իր ձեռքիրով պատրաստած լուսուէր մը յանձնեց մէծարեալին: Ցուշուէրը աշխատուած փայտէ կիդղ դրիք մըն է ոսկեղոյն հայկական խաչով ը գարդարուած:

Հիշն Փարմաքը ընկերական եկեղեցոյ ընկերական անդամ տուաւ կենսագըրականը մէծարեալին:

Մուշի յարտի արգային եւ յեղափոխանան Միթակ Շեխիկեանի դաւակը, Արամ Շեխիկեանի ծնանք է Պանտրըմա (Պոլոյ յինաներոյ 1918-ին), Աստուածամօր օրուութեամբ Օզոսուու 15-ին: 1922-ին, կը ժամանէ եւ կը հաստատուի Մարտէլ: 1929-ին, կը մտնէ Միթարեան Միթարեան Սեւրի Սամուէլ Մուլատեան փարմանը որուու լրի ընթացքը կ'աստի 1936-ին: Դեղագործութեան ուստմերու կը հետեւ Մարտէլի Դեղագործական վարժարանը մէջ և եղկու ամսուան աշխատանքի լրջութեան:

Փոքրէրու բաժանուամէն առաջնութիւն շահեցան Վարանդ Գոմզուեան (Ալֆորդիչն) եւ Գայեանէ Վալյուէան (Պանէէուչիչն), իսկ երկրորդ եւ երրորդ հանդիսացան՝ Սիրատակ Առէն (Խիթէն) եւ Աստիկ Խրիմեան (Փարիչն): Մէծերու խմբաւորումէն առաջնին հանդիսացան Թալին Գարանիկիւեան (Փարիչն), երկրորդ՝ Արփիկ Ծողարման (Փարիչն), երրորդ՝ Միրէլլ Պէրպէրէն (Պանէէուչիչն):

Առաջնի, երկրորդ կը գործէ երեսուներկու ապարատի ընթացքին:

Առաջնու ապարատի ընթացքին:

Ի ՑԻՇԱՄԿ

Տէր եւ Տիկին ժագ Ալլահվերտեան,
Պր. Արա Ալլահվերտեան եւ զաւակնե-
րը՝ Արմէն եւ Աշխէն,
Տէր եւ Տիկին Բենիամին Մաթոսեան,
Օր. Գարին Ալլահվերտեան,
Այրի Տիկին Ժանէթ Օփար եւ զաւակ-
ները,
Այրի Տիկին Ժանէթ Ժարէ եւ զաւակ-
ները,
Տէր եւ Տիկին Շնորհ Ղուկասեան
եւ լուսանեկան բոլոր պարագաները
շաւով կը ժանուցանեն իրենց մօր, մեծ-
մօր, նանիին, հօրաքրոջ եւ ազգականին՝
Տիկին Վերժին ՄԱՄԿՈՍԵԱՆԻ
(Ծննալ՝ Աստոտւթեան)
մահը որ պատահեցաւ Յունիս 23-ին, 83
տարեկանին:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի
Երկուշաբթի, Յունիս 28, ժամը 14-ին,
իսկ Սուրբ Մարիամ Աստուծածին
Եկեղեցին

6, avenue Bourgoin

ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի տեղույն
դերեզմանատունը, ոիւ տը լեկաղիքէ:

Հայոց ողբացեալին փափաքին՝ ոչ ծաղիկ,
ոչ ծաղկեպսակ, այլ նուէրներ հայկական
բարեկարական կազմակերպութեանց :

Մահացած չստացաներէն կը խնդրուի
ներկայս իրեն այդ նկատել:

1, rue Lasserre, 92130 Issy-les-Moulineaux

ԿՐ ՓՆՏՈՌԻՒԻՆ

Արցախի հերոս՝ Մոնք Մելքոնեանի
թարմ յիշատակին Պր. Օննիկ Պայտամեան
500 ֆր. կը նուիրէ «Յառաջ»ի բարգա-
ւաճման:

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

LE CINEMA
ARMENIEN

CENTRE GEORGES POMPIDOU

— SALLE GARANCE —

JUIN - OCTOBRE

Pour les programmes téléphoner :
47 - 78 - 37 - 29
(programme enregistré)
Tous les films sont en version originale
sous-titrés français.

Ս. ՅՈՎԼԱՆՆԱԿ-ՄԿՐՏԻՉ
ՓՄԻՋ

Հինգշաբթի, Յունիս 1, տօն Սրբոց
Թարգմանչացն Մերոց Սահակյա եւ Մես-
րոպյա:

Այս առջիւ, Փարիզի Ս. Յովլաննէս -
Մկրտիչ Մայր Եկեղեցոյ մէջ պատարագ
կը մատուցուի:
Կը պատարագէ՝
Մեսրոպ Ս. ՔԱՀԱՆԱՅ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ

15, rue Jean-Goujon, Paris 8^e

Կիրակի, Յունիս 27, յաւարա պատարագ՝
Ժամը՝ 12.30-ին,
Հովհաննաւորութեամբ՝
Կաթողիկոսական Պատուիրակ եւ Փարիզ
Հայոց Առաջնորդ՝
Գիլձ Միք. ՆԱԳԱՎԱԾԵԱՆՆԻ
Տիկին Մարինա Սովորոնեանցի և 0.
Սիլվա Էլմանեանի աշակերտ - աշակե-
րուհիները կը ներկայացնեն ճաշակ և
մէկտարուան իրենց աշխատանքների
երգերով, արտասանութիւններով, պար-
ուով եւ մանկական տրամախօսութիւննե-
րով:

Մուտքը պատ է:

ԱՐՁԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1993 - 1994 ՏԱՐԵՑՐԱՆ

1993 - 1994 առաջընթացի մէրամալ
տեղի կ'ունենայ Հոկտեմբրի 2-ին:

Արձանագրութեան եւ այլ մանրան-
ութիւններուն համար հեռաձայնի և
առեւել թիւերուն...
Դիւմն եկեղեցոյ՝

43 - 59 - 63 - 03

Տիկին Սովորոնեանցի

45 - 25 - 87 - 67

(3 - 14 առաջեկաններու համար) և
0րիորդ Էլմանեան՝

43 - 02 - 29 - 65

(Հայոց ասմեներու)

Դադունթացքները ձրի են:

ARMENIE

VOLS DIRECTS

à bord d'avions de la Cie nationale arménienne «ARMENIAN AIR»
(Tupolev 154)

MARSEILLE - EREVAN

- 3 400 F. -

Prix Aller/Retour incluant l'assurance annulation

Aller simple 1990 F.

Tarif enfant 1990 F.

1 Aller/Retour tous les 15 jours en juillet août
en juillet : le 6 et le 20
en août : le 3, le 17 et le 31

LES NOUVEAUX ESPACES

1, Rue Adolphe THIERS, 13001 MARSEILLE

Tél. : (16) 91 92 55 11

Fax : (16) 91 92 55 46

Lic. 113 216

GRANDE FETE
CHAMPETRE

KHANASSOR

à l'initiative de la FRA Dachnagztzoutioun
le Groupe Arghoutian et la Croix Bleue Section Chaville

LE 4 JUILLET

— PARC BON REPOS —
78140 VIROFLAY (Près Place Louis XIV Nat. 10)

en l'Eglise Arménienne de Chaville
Messe Requiem pour les camarades disparus
puis recueillement sur la tombe du Prince Arghoutian
héros de la Bataille de Khanassor

Rassemblement à 13 heures au Cimetière de Chaville

◆ AMBIANCE ◆ SURPRISES ◆ BUFFET ◆ JEUX ◆

CONCOURS : Ping-Pong, Boules, Volley, Tavlou... .

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»

83, rue d'Hauteville — 75010 Paris

Commission Paritaire : No 55935

SIRET : 51027317 A R.C. Paris

SIDON TRAVEL FRANCE

présente

VOL DIRECT CHAQUE JEUDI

PARIS - EREVAN - PARIS

à 3600 F

Pour renseignements et inscriptions contacter :

34, AVENUE DES CHAMPS-ELYSEES — Escalier A, 2e étage

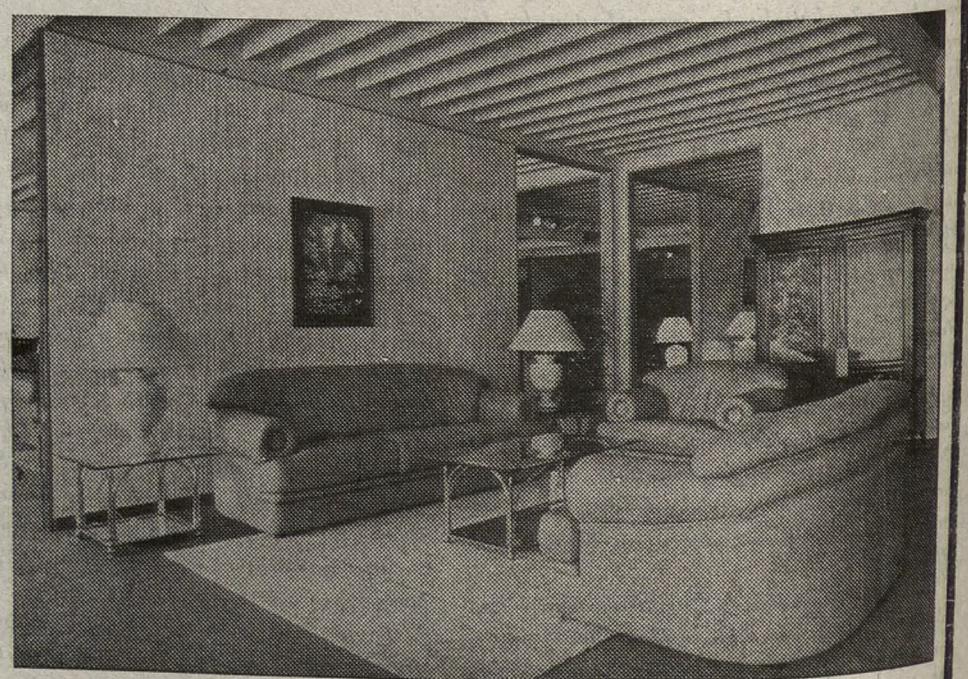
75008 PARIS

TEL : 42 56 40 30

FAX: 42 25 41 21

Meubles
Ghazarian4.000 m² de mobilier
présentés en ambiance

Z.I. Vitrolles à 20 km de Marseille tél. : 42. 89. 27. 47

“Բացառիկ զեղչ «Յառաջ»ի բաժանորդներուն”

ՅԱՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՎԱՀԵ ՕՇԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՇՈՒԿԱՅԱԿԱՆ ՏԻՌԻ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ԽՍԿ ՊԵՊԵՆՈՏ ՏՂԱՆ

ԲԱՐՁՐԱՉԱՅՆ ՀԵԿԵԿՈՒՄ ԵՐ

Երեխայի խաթարուած հակատագիր ահա առենասարապիկի ողբերգութիւնը...

Թողէ Աստուած փրկի նման հոգիները...

***

Տրուեյրուսները ծաղրի նման նորից շարուեցին իրար յետեւից : Հոսանք ըլկայ:

Իսկ անձեւը չէր դադարում : Զանձրացնող, միապատճակ, հոգեմաշ:

Իրենց հոգերի բեռով, տիուր ու ճըմըթուած տղամարդիկ, լուռ ու ընկանուած կանայք, խամրած աչքերով տղաներ ու աղջիկներ տուն էին շտապում, բայց անձեւը չէր դադարում :

Եւ մայթերի վրայ նորից զգուեցին յողնած ու մոլոր քայլեր :

Աշտարբեր, արդէն ոչնչի ետեւից ըլշուագութիւնից մարդիկ նմանակի բարի յարութիւններ ասեղութեւը են : Մեր ժամանակներու աղավային իտէալն՝ Մեծ թուրքիոյ ասեղութեւմը :

Եւ մայթերի վրայ նորից զգուեցին յողնած ու մոլոր քայլեր :

Այսաւագ, արդէն ոչնչի ետեւից ըլշուագութիւնից մարդիկ նմանակի բարի յարութիւններ ասեղութեւը են : Մեր ժամանակներու աղավային իտէալն՝ Մեծ թուրքիոյ ասեղութեւմը :

Եւ մայթերի վրայ նորից զգուեցին յողնած ու մոլոր քայլեր :

Այսաւագ, արդէն ոչնչի ետեւից ըլշուագութիւնից մարդիկ նմանակի բարի յարութիւններ ասեղութեւը են : Մեր ժամանակներու աղավային իտէալն՝ Մեծ թուրքիոյ ասեղութեւմը :

Ֆարսիրա աշխարհ...

Մօնեց :

Ի՞նչ է պատահել, տղաս :

Զայն աւելի բարձրացրեց . վիշտն ու թշուառութիւնը արձակել էին այդ տառապես կայութեւում :

- Շուկայում հաց էի ծախում : Մեծ տղաները 1000 սուրլին հոնեցին գրանցուց, հիմա ո՞նց տուն զնամ : Մայրս կը ծեծի :

Անապահուած այց էր իրենք թուրքերը կը հաւատան այդ մասմէջ գաղաւիրանական մեջ ու գիտի գիտարակուում : Ինչքան այսին գիտարակուում յուղուները թուրքերը կը նմակայացնէ Մ. Պողոսանի գիրքը : Աւարտելու համար այդ գիտի գիտարակուում յուղուները կը նմակայացնէ Մ. Պողոսանի գիրքը : Վետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման» թերթի հարցարույցը ադրբեյջանի քաղաքական գիտքի մը զնուած ու առաջարկուում է այն գիտակցութիւնը, որ իրենք համաթուրանական մեջ զգիշայի օգակներն են : ... Զայ - աղդրեցնական բարձրական մասմէջ արդեւուած մեկուացուած երեւոյթ չէ, առ ոչ թէ տարածքի, այլ առաջին հերթին քաղաքական հարց, որը ունի նաև կրօնական հենք և լորդագրութիւնը մը Աթաթիւրքի գրածքի հեմական ինդիքները : Յետոյ կը մէջը բերէ Ապու Տապի հարապահակուում «Աղ Պայման»

